ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 3418 ՇԱԲԱԹ 26 ՓԵՏՐՎԱՐ 1883 Ն. Տ. 10 ՄԱՐՏ

ՄԱՄՐՈՒ ԼՐԱԳԻՐ

ՊԱՏՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար Թղթատարով զրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ
երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

ՊԱՏՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանչցու. ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր — Տնօրէնին պիտի ուղղուի։
Կ. Պոլիս Բիզա փաչա եաղուշը, Շարգ Զարշրսը թիւ 33 Մասիսի գրասենեակը։
Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զտպուած նամակ, յօդուած, եւայլն ետ չեն տրուիր։

30 ՓԱՐԱԶ — ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ — 30 ՓԱՐԱԶ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառն. — Հեռագրական. — Ազգային յուրեր. — Քաղաքական տեսութիւն. — Այլ եւ այլ յուրեր. — Անգլիական զրօսանք. — Հոգերանութիւն. — Բժշկական. Թերթոն Մասիսի։

Կ. ՊՈԼԻՍ 26 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Շեյխ Ուպէյտուլլահ Իսկէնտէրուն հասեր և անտի ալ Մէքմինէ ուղեւորեր է։

Մէմորիալ Տիբլոմաթիք լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռն՝ Եգիպտական խնդիրը կարգադրելու համար Եւրոպական դեսպանախորհրդոյ մը գումարումը չէ պահանջած, ոչ ալ պնդած է որ յիշեալ դեսպանախորհուրդը Պէրլինի դաշնագրին Պալքանեան թերակղզւոյն վերաբերեալ պայմանաց գործադրութեամբն զբաղի։ Սակայն պաշտօն տուած է իւր Լոնտրայի դեսպանին, որ իւր պաշտօնակցաց հետ բանակցութեան մանէ Դանուբի ամրութիւնները քանդելու մասին համաձայնութեան մը հասնելու համար։ Բ. Դուռը մեծ տերութեանց ուշադրութեան ներկայած է սա իրողութիւն թէ Պուլղարք վերջին օրերս պաշտպանողական վիճակի մէջ դրած են Դանուբի ամրութիւններն՝ հակառակ որոշմանց Պէրլինի դաշնագրին։

Միւս կողմէ Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Պէրլինի դաշնագրին Թուրքիոյ նպաստաւոր յօդուածոց ցարդ անգործադրելի մնալն պատճառաւ Կ. Պոլսոյ դեսպանախորհուրդը վերստին գումարելու առաջարկին վրայ տէրութեանց միջեւ բացուած բանակցութիւնք նը-պաստաւոր երեւոյթ մը կ'ստանան։

Այս աւուր Վագրթի լրագիրն ալ հաւանական կը կարծէ թէ տէրութեանց դեսպաններէն և Բ. Դրան պատուիրակներէն բաղկացեալ դեսպանախորհուրդ մը պիտի գումարի Պուլղարիոյ հարկին և Պալքանեան պետութեանց կողմէ Թուրքիոյ պարտուց մասնակցութեան վերաբերեալ խնդիրները կարգադրելու համար։

Ելմտացոյցի յանձնախմբին աշխատութիւնները քննելու պաշտօնով նոր յանձնախումբ մը կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ վեհ. Սուլթանին անձնական դանձուն նախարար Գաղաղեան Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի։ Առաջին յանձնախումբին բոլոր անդամներն, ի բաց առեալ Աբիֆ և Միւնիր փաշաները, կը մասնակցին նոր յանձնախմբին աշխատութեանց։ Յիշեալ յանձնախումբն այժմ այլ և այլ նախարարութեանց ելմտացոյցերը կը քննէ տեսնելու համար թէ կարելի՞ է նոր զեղչեր ընել ծախուց վրայ։ Իսթէրն էքսբրէս կ'ըսէ թէ յանձնախումբը կը կարծէ որ տէրութեան պաշտօնէից ամսականները զեղչելով և նոր հարկեր դնելով՝ կրնայ ելմտացոյցն հաւասարակշռել։ Բայց այս միջոցը պատրանք մ'է, կը յարէ յիշեալ լրագիրն։ Ելմտացոյցն հաւասարակշռելու համար միակ միջոց մը կայ, այն է համարձակապէս թողուլ այն ընթացքն, որ ազգային բարգաւաճութեան զարգացման խափան կը լինի և վախճան տալ հասութիւ կորստեան, որ հաւաքման թերի դրութենէն յառաջ կուգայ, ինչպէս նաև այն ծախուց, որոց պատճառը պատերազմական, ծովային և թնդանօթարանի պաշտօնատանց յատկացեալ վարկերու դրութիւնն է։ Յոչչափ այս անպատեհութիւնք կենան, ցոչչափ ներքին աշխարհավարութիւնն երկրին արուեստները չքաղաքէ և զանոնք Անգլոյ-Ֆրանսական նոր թերթը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի դեսպանը այլ ևս ընդդիմութիւն չըներ Բիւսթէմ փաշայի պաշտօնէն նորոգման, բայց այս տեղեկութեան ստուգութիւնը կասկածելի կը թուի մեզ։ Ֆրանսական մամուլը՝ Բիւսթէմ փաշային պահպանումն ի Լիբանան՝ Սուրիոյ մէջ Ֆրանսական ազդեցութեան դէմ ծանր հարուած մը կը նկատէ, և այժմ տարակոյս չկայ թէ Նոայլ մարքիզն իւր կառավարութենէն հրահանգ ստացած է Բիւսթէմ փաշայի պաշտօնին դադարումը պահանջելու։

Երէկ Բէրայի պատժական տանը՝ Սթամպուլ լրագրին կողմէ Ֆար տիւ Պոսֆոր և յունական Ավկի լրագրաց դէմ բացուած պատուոյ դատին քննութեամբն զբաղելով իւր վճիռն արձակեց։ Ֆար տիւ Պոսֆոր լրագրոյ պատասխանատու Պ. Քիրեաքորուլոյ՝ 4 օսմ. ոսկի և Ավկի լրագրոյն պատասխանատու Տընօրէն Պ. Բաքատորուլոյ 2 օսմ. ոսկի տուգանաց դատապարտեցան։ Սթամպուլ լրագրին Գլխաւոր ամբաստանութիւնները մերժուեցան և Պ. Քիրեաքորուլոյ՝ Սթամպուլ լրագրին «վատահամբաւ» (մալ ֆամէ) տիտղոսը տուած լինելուն համար միայն դատապարտեցաւ։ Բայց Սթամպուլի պատասխանատու Պարոն Հանլի գոհ չեղաւ դատարանին այս վճռէն և վերաքննութիւն պահանջեց. հետեւապէս այս դատ ի մօտոյ վերաքննութեան առնին պիտի ներկայանայ։

Կը լսենք որ Ուզուն-Զարշի Ֆրէնկեան վաճառականէն բաժնետէրներ կը ցրուին, որոց առաջին անգամ ելնող թուոյն մէջ բաժնետոմսի ծրագիրը խիստ հետաքրքրական կերպով շինուած է, այսինքն թէ բոլոր թիւերն ալ շահող են, և թէ տոմսակաց գինը՝ 100 փարա՝ դիւրամատչելի է։ Քանի մ'աւուր մէջ հարիւրաւոր թիւեր սպառած և սպառելու վրայ է։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 9 մարտ.

Մատակարարին եկած լուրեր կը հաւաստեն թէ Ֆրանսական չորս մարտանաւուց ներկայութեան պատճառաւ մեծ գրգռութիւն մը կը տիրէ Մատակարցւոց մէջ, եւ զիմադրելու կը պատրաստուին։

Փարիզ 9 մարտ.

Իոլանտացի Պ. Ֆրանք Պիրն, որ Պ. Քարէյի յայտնութեանց պատճառաւ վերջին օրերս ձերբակալուած էր Փարիզի մէջ եւ Անգլիական կառավարութենէն ալ պահանջուած, անմեղութիւնը հաստատուելով երէկ իրիկուն ազատ թողուեցաւ։

Լոնտրա 9 մարտ.

Աֆղանստանի Էմիրը ծանոյց Հընդկաստանի փոխարքային թէ երկու շաբաթէն այցելութիւն պիտի տայ իրեն՝ քանի մ'առաջարկներ ընելու եւ Աֆղանստանի սահմանագլխին վրայ իրաց կացութեան նկատմամբ տեղեկութիւն տալու համար։

Փարիզ 9 մարտ.

Այսօր զինուորական անկեանցին առջեւի հարթավայրին վերայ գործաւորաց մի թիւնկ մ'եղաւ, որ քանի օրէ ի վեր ծանուցուած էր, եւ մեծ համամատութեանց հասնելու երեւոյթ ունէր։ Այս միթինկ կատարելապէս ջուրն ինկաւ. հազիւ 5000 հոգի ներկայ գտնուեցան, անոնց ալ կէսը հետաքրքիր։

Ոստիկանութիւնը ցրուեց գումարումներն առանց ամենափոքր ընդդիմութեան, եւ տասն եւ հինգի չափ մարդիկ ձերբակալեցան։

Պէրլին 9 մարտ իրիկուն.

Պիսմարք իշխանն՝ ըստ Հավասի՝ վերստին անկողնոյ կը ծառայէ։

Աթէնք 10 մարտ.

Պ. Քումունտուրոս երէկ իրիկուն ժամը 10ին մեռաւ։

Սուգն ընդհանուր է։ Դամբանական պատիւները՝ պաշտօնի վրայ եղող պարիշ երկիրներու արուեստից հետ միացելու հնարաւորութեան մէջ չը դնէ, ելմտացոյցը աննպաստ պիտի լինին, տէրութեան գանձը պիտի աղքատանայ և ազգային կեանքը միշտ անզօր պիտի լինի։

Հելլենաց թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանին մեծ ժապաւէնը տուաւ Սկլանիկի կուսակալ Ղալիպ փաշային։

Յայտնի է թէ Օսմ. հեռագրաց վարչութիւնը ձիտէի և Սուաքիմի միջև ընդհանրական հեռագրական պարան մը զետեղել տալով՝ Հիճազի գաւառը մայրաքաղաքիս հետ կապած էր։ Ամէնայթայզը լրագիրը կը ծանուցանէ թէ հեռագրաց վարչութիւնն այժմ ձիտէէն մինչև Բանֆիտա հեռագրաթել մը շինել կուտայ Եէմէնի գաւառն ալ Հիճազի հետ կապելու համար. աշխատութիւնք արագապէս յառաջ կերթան և արդէն 60 հազարամէթրէ աւելի շինուած են։

Դրամական տագնապ մ'երեւան գալ սկսած է հրապարակին վրայ։ Քանի մ'օրէն օտար դրամք շրջաբերութենէ պիտի դադրին կամ մեծ զեղչով մը պիտի շրջաբերին. արդէն երկու երեք օրէ ի վեր դրամափոխք օտար դրամները մանրելու կամ Օսմ. դրամոց հետ փոխելու կը դժկամակին՝ մինչև իսկ տարապայման զեղչով։ Իրաց այս վիճակը մեծապէս կը վնասէ ազգատ[illegible] ընտանեաց. [illegible] անմիք կրնանք ըսել թէ օտար մանր դրամներէ զատ ուրիշ դրամ չունին իրենց ձեռք։ Կը յուսանք որ կայսերական կառավարութիւնն այս մասին անյապաղ տնօրէնութիւն մը կընէ, որպէս զի աղքատք չվնասուին։

Գերմանական Նասիոնալ Ցայթուն կ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ վեհ. Սուլթանն 100 Անգլիական ոսկի նուիրեր է ի նպաստ Գերմանիոյ ողողելոց։

Ցունաց պատրիարքարանի «Ալիթիա» լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Տը Նէլիտոֆ իմացուցեր է Ցունաց պատրիարքարանի թէ Ռուսաց Զարն 500 արծաթ ռուպլի նուիրած է մայրաքաղաքիս Ցունաց բարեգործական հաստատութեանց։

Ներքին գործոց նախարար Բարձր. Լատէմ փաշա երէկ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ դեսպանաց։

Վագրթ կը ծանուցանէ թէ ոստիկանութիւնն Այգադարուի թաղին մէջ ընթերցարան մը փակեր է կասկածելով թէ ընթերցարանին դրոց մէջ Օսմ. շահուց վնասակար ցունարէն գիրքեր կը գտնուին։

Դերդ-Քիլիսէէն Թէրճէմանի հաղորդութիւն ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Ադրիանուպոլսոյ և Դերդ-Քիլիսէի Պուլղար մետրապոլիտները՝ Պուլղարիայէն բաղում վնասակար գրքեր և Այ-Սոֆիայի դաշնագրին համեմատ Ռուս գնդապետի մը կողմէ գծեալ աշխարհագրական քարտէսի մ'օրինակները բերել կուտան Պուլղարաց դպրոցներուն մէջ ուսուցանելու համար։ Նամակագիրը կը յարէ թէ իւր գիտաւորութեանց նկատմամբ տեղական իշխանութեան տրուած ապահովութեանց հակառակ՝ Դերդ-Քիլիսէի Պուլղար մետրապոլիտը վերջին օրերս Փիլիպէի Մարիցա լրագրին մէջ երկայն յօդուած մը հրատարակել տուած է ընդդէմ թուրքաց։

Մայրաքաղաքիս Ամէրիթայզը Անգլիական նոր դեսպանը պակաս պիտի տրուին մեծանուն հանգուցելոյն։

Ցուղարկաւորութիւնն յառաջիկայ երեքշաբթի օրը պիտի կատարի պետութեան ծախքով։

Մարմինն ի ցոյց պիտի դրուի խորհրդարանի պալատին մէջ։

Վիէննա 9 մարտ

Ռուսական դեսպանն հաւատեց Քանոքի կոմսին թէ Ռուսիա բնաւ չի պաշտպաներ Քարաեօրկէվիչ իշխանն իբրեւ հետամուտ Սերպիոյ գահուն։ Պէրլինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պիզմարք իշխանին առողջական վիճակն (ըստ Ռիւթերի) բարւոքած է, եւ թէ իշխանը քանի մը պտոյտներ ըրեր է։ Բեզրպուրկէն առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ նոր եւ ծանր վէճեր ծագած են Զինաստանի եւ Ռուսիոյ միջեւ՝ Ռուսական սահմանագլխի Զինական իշխանութեանց բռնած դիրքին պատճառաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԵԿԻ ՆԻՍՏԸ

Երէկ Ազգային Ժողովոյ նիստը տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, նախագահութեամբ Գեր. Տ. Սիմէոն Սրբազանի և ներկայութեամբ 30է աւելի երեսփոխանաց։ Ատեանը ժամ 8ին բացուելով, Թ. Նստին ատենագրութիւնը վաւերացաւ։ Յետոյ Մայրդիւանի մի պաշտօնագիրը կարդացուեցաւ, որ Կարսի երեսփոխական աթոռը ցնելով անոր տեղ Բաբերդէն երեսփոխան մ'առնելու մասին Ազգային ժողովոյ նախապէս բրած մէկ որոշումը ուղղադրելու արտօնութիւն կը խնդրէր. այս առաջարկ ի վերջոյ քուէի դրուելով՝ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ, և հետեւանքն եղաւ Կարսի վերջին երեսփոխան և «կրթական առաքելոյ» Ա. Այվազեան էֆէնտիի դադարումն յերեսփոխանութենէ։ Այս պաշտօնագրին հետ կարդացուեցան «Կրթական առաքելութեան» վերաբերեալ պաշտօնագրերն, որք էին. 1. Քաղ. Ժողովոյ մի Նամակն, որ՝ Ուսումն. խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ հիմնելով՝ յանցապարտ կը վճռէր «կրթական դեսպանն», և Ազգային ժողովոյ կը թողուր անօրինութիւն մ'ընել իւր այդ անդամակցին դէմ. 2. Ս. Պատրիարքի մի նամակն, որ Ազգ. Ժողովոյ կը հարցընէր թէ ի՞նչ պատասխան հարկ էր տալ ներքին գործոց Նախարարի պաշտօնագրին՝ ի մասին «կրթական առաքելութեան». 3. Նախարարական պաշտօնագիրն, որ, յայտնելով թէ կառավարութիւնը տեղեկացած է որ «Այվազեան նամ էֆէնտի բազմաթիւ տղայք Ռուսաստան տանելու համար ստակ կորզած է ծընողքներէն և զանազան խարդախութիւններ գործած է, ինչպէս որ Աէյ-էֆէնտէն Հայէնէի մէջ արտաքսուած մէկ յօդուած ալ կը պատմէ», Պարիարքարանէն պաշտօնական տեղեկութիւն կը պահանջէ այս գործի մասին, որ կառավարութեան ուշադրութիւնը դրաւած է եղեր. 4. Կրթական Առաքելին մի անվերջ ողբերգութիւնն, որ Ուսումն. խորհրդոյ, Քաղ. Ժողովոյ 5 անդամոց և Հայ խմբագրաց դէմ նախատինք ժայթքելէ և զանոնք «անխելք քընադատաց» յորջորջելէ յետոյ, Ժողովոյ ծիծաղը շարժող վերացական ոճով մը իւր շուարած վիճակին և իւր եղբօր բանտարկութենէն յառաջ եկած իւր տխրութեան վրայ երեսփոխանաց կարեկցութիւնը կը հրաւիրեր, իբր արդարացուցիչ փաստ յառաջ բերելով իրեն յընդունած մէկ չնորհաւորական ուղերձն այն մանկանց կողմէ, որք իւր դաղերը լինելու նախասահմանուած էին յանդէպս. 5. յիշեալ ուղերձն, որ ընթերցման պատոյն իսկ չարժանացաւ իբր տղայական գրուած մը։ Այս պաշտօնագրերէն զատ, Քաղ. Ժողովը երեսփոխանաց կը ներկայացնէր նոյն խնդրոյն վերաբերեալ զանազան թղթոց ծրար մը, որոց ընթերցումը կրնար քանի մ'օր գրաւել։ Վիճաբանութիւնը 1 1/2 ժամ տեւեց, և ընդհանրապէս կրնայ ըսուիլ թէ «կրթական Առաքելոյն» հաւատացող երեսփոխանք կը ջանային Ազգ. Ժողովոյ դատապարտութենէն ազատել զայն՝ առարկելով թէ «Կարսի երեսփոխանութենէն դադրած լինելով՝ պարզ անհատ մ'եղած է այլ եւս, մինչ անաչառ երեսփոխանք կը պնդէին թէ Ազգ. Ժողովին անկ էր դատապարտել մի անձ որ ցայն վայր երեսփոխան էր և իբր «ազգային երեսփոխան» գործած էր իւր հանրածանօթ շահատակութիւնները։ Զորս առաջարկներ քուէի դրուեցան. նախ Ա. Սուրէնեան էֆէնտիի բանաձեւն, որ կ'առաջարկէր յանցաւորը պետական դատաստանին յանձնել և որ երկրորդող չունեցաւ։ Բ. լրագրոյս և Հայրենիքի խմբագրապետներուն և Ռ. Պէրպէրեան էֆէնտիի բանաձեւն, որ կ'առաջարկէր խնդրել Վարչութենէն որ ի գործ դնէ իւր հեղինակութիւն կրթական դեսպանին նկատմամբ և ապա տեղեկագրէ Ազգային Ժողովին թէ նա կրնա՞յ ազգային պաշտօններ վարել այսուհետեւ։ այս առաջարկ 6 քուէ ստացաւ. Գ. Մանրիէ խմբագրապետին բանաձեւն, որ կ'առաջարկէր խնդիրը նոյնութեամբ ետ դարձնել վարչութեան և որ ստացաւ 12 քուէ. 14 քուէով ընդունուեցաւ չորրորդ առաջարկ մը, որ էր «խընդիրը Վարչութեան ձեռնհասութեանը ներքեւ նկատելով վերադարձնել առ Վարչութիւն»։ Երեսփոխանք համաձայն էին սա կէտի մէջ թէ Վարչութիւնը սխալ մը գործած էր Ազգ. Ժողովոյ ատեանը հանելով այսպիսի խնդիր մը, զոր ինքնին լուծելու կարող էր, առանց նախ Ուսումն. խորհրդին և ապա Ազգ. Ժողովին վրայ նետելու։ Կը մնայ մեզ տեսնել թէ Քաղ. Ժողովը ի՞նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնու նախկին «Ազգ. երեսփոխան»ը պատժել տալու համար։

Կարդացուեցաւ Ա. Սուրէնեան էֆէնտիի մի գրութիւն, որ յայտնելով թէ նախորդ Ցնտեսական խորհրդական Գ. Մելիքեան էֆէնտին, Մնակեան դատին միջամտելով, 1,500 ոսկիով չատանալու համոզեր է մէկ կողմը, և թէ կաշառքի խօսքեր կը լսուին ժողովրդին մէջ, այս մասին բացատրութիւն կը պահանջէր։ Խնդիրը Վարչութեան յղուեցաւ ի քննութիւն։

Կարդացուեցաւ Մ. Ալիքսանեան էֆէնտիի մի հարցումը թէ ստո՞յգ է որ Վարչութիւնը մտադիր է կառավարութեան դիմել, խնդրելու համար որ դաւառացւոց զինուորական տուրքին վրայ 3 ղրուշի յաւելում մը լինի երուսաղեմի պարտուց բարձման յատկացուելու համար։

Քաղաքական Ժողովը չուզելով իսկոյն պատասխանել, որոշուեցաւ սպասել իւր բերելիք պատասխանին։

Կարդացուեցաւ Հ. Իփէքճեան էֆէնտիի մէկ բողոքագիրն, որ ծանօթ է մեր ընթերցողաց. նաեւ 3 երեսփոխանաց մի գրութիւնն, որ կը պահանջէր քննութիւն մը բանալ յիշեալ էֆէնտիի առ դիւանն ուղղած նամակին անյայտացման խընդրոյն վրայ, որ պատճառ տուած էր իւր հրաժարման։ Ժողովը քննիչ կարգեց Տ. Ց. Արշարունի և Ռ. Պէրպէրեան և Մ. Զերաղ էֆէնտիներն։

Ազգային Ժողովոյ ելեւմտից Ցանձնախումբն իւր հրաժարագրին հետ իւր հաշիւները ներկայացուցած լինելով, որոշուեցաւ հաշիւներն Համարակալութեան դիւանին յղել և յանձնախմբին խնդրել որ մինչեւ մայիս շարունակէ իւր պաշտօն։

Նիստը փակուելու պահուն Մ. Զերաղ էֆէնտին առաջարկեց որ Ազգային Ժողովը իւր օրակարգն անցունէ կաթողիկոսական խնդրին, «որով վաղուց սկսած են զբաղիլ Ռուսք, Անգլիացիք և մինչեւ իսկ Թուրքք, մինչ Տաճկահայոց երեսփոխանք դեռ անտարբեր կը մնան», և խնդրեց որ 1866ին Պալաժէնեայի նկատմամբ Ազգային Ժողովոյ ըրած որոշմանց գործադրութեան մասին խորհրդակցութիւն մը տեղի ունենայ և կաթողիկոսական ազգօգուտ ընտրութիւն մ'ապահովելու համար սրտոցեր ձեռք առնուին։ Երեսփոխաններէն ոմանք պահանջեցին որ դրաւոր ներկայացուի այս առաջարկ, ոմանք յայտարարեցին թէ պէտք է սպասել որ Վարչութիւնը բերէ այդ խնդիրն, և լրագրոյս խմբագրապետն արժան դատեց Մասնախումբ մը կազմել խնդիրը քննելու համար։ Գ. Նորատունկեան էֆէնտի դրաւոր հարցում մը ներկայացուց, որով կ'ուզէր տեղեկանալ թէ ստո՞յգ է Սինոդի կողմէն Ռուսաց կայսերական դրագիր մատուցուիլը՝ կաթողիկոսական ընտրութիւն յետաձգելու համար. նաեւ կ'առաջարկէր որ՝ եթէ ստոյգ է՝ հեռագրուի Սինոդին որ ընտրութիւնը չուշանայ։ Մ. Աղաբէգեան էֆէնտին համբերութեան յորդոր կարդաց, և որոշուեցաւ որ այդ հարցման պատասխանը սահմանուի [illegible] յառաջիկայ նստին համար։

Ատեանը 10 1/2ին փակուեցաւ, չորրորդ բացակայութիւն ունեցող 4 երեսփոխանաց հրաժարականն ընդունուելով, որք են Ց. Ազնաւուրեան, Ց. Նորատունկեան, Ն. Պոյաճեան և Պ. Միսաքեան էֆէնտիներն։

Վարդանանց զօրավարաց ազգային-եկեղեցական տօնն հինգշաբթի օրը պատշաճ հանդիսիւ կատարեցաւ մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց և վարժարանաց մէջ։

Կը խնդրուի մենք ծանուցանել թէ Յովհան Ասողիկի պատմութեան Ֆրանսերէն թարգմանութիւնը, զոր հանգուցեալ հայագէտ Պ. Է. Տիւլորիէ պատրաստած էր հանդերձ ծանօթութեամբք, Փարիզի մէջ հրատարակուած է ութ-թերթ երկու հատորով, որք 15 ֆրանքի կը վաճառին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուս մէջ Եւրոպական թերթաբերքը ուշ և պակաս բերին մեզ նախորդ չաբթուան թերթերն։ Ասոնց մէջ ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանի են յեղափոխական շարժումներն, որք Եւրոպիոյ զանազան կողմերէն միանգամայն կը ծանուցուին։ Սպանիոյ հարաւային գաւառաց մէջ անիշխանական-ընկերվարական յեղափոխութիւն մը ծագած է, գաղտնի ընկերութեան մը միջոցաւ, որ «Սեւ Ձեռք» անունը կը կրէ, և որ, ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց, առ նուազն 10,000 անդամ պէտք է ունենայ։ Ասոնք հաստատապէս որոշած են ջնջել կառավարական դրութեան, կալուածատիրութեան ու հարստութեան արդի պայմաններն։ Ուստի, ամենեւին խիղճ չեն ըներ սպանութիւններ, ուաարատումներ և հրկիզումներ ի գործ դնելու։ Մանաւանդ Ունտալուզիոյ արդաւանդ դաւառին որթերն, որք երկրին գլխաւոր հարստութիւնն են, հազարներով արմատախիլ կ'ընեն, անծանօթ ձեռ-

քեր կը սպասնեն կառավարական պաշտօնեայներ և կալուածատէրներ. վերջապէս ահ ու սարսափ կը տիրէ երկրին մէջ։ Այս է իրաց վիճակը, զոր նախորդ շաբթուան Եւրոպական թերթերը կը նկարագրեն մեզ. և ընթերցողք կը յիշեն թէ շաբթուս մէջ եկած հեռագրեր ալ Անատոլուոյ մէջ յեղափոխական շարժման սաստկանալը կը ծանուցանեն։ Ֆրանսայի մէջ, նոյն անիշխանական–ընկերվարական ընկերութիւնք Մոնսոյ–լէ–Մինի և Լիոնի գաւառաց մէջ իրենց ծանօթ շահատակութիւններն ի գործ դրին տինիամիդի միջոցաւ։ Պելճիոյ մէջ, մօտերս ձերբակալեցան մի քանի անձեր, որք պայթուցիկ ռումբեր կը կրէին իրենց վրայ, և խոստովանեցան թէ ուրիշ երկիրներու յեղափոխական մարմնոց հետ կապակցութիւն ունին։ Այս ալ երեւան եկած է մարդու մը մահուամբ, որոյ վրայ գրտնուած տինամիդի ռումբը պայթելով, խեղճ մարդը ծանրապէս վիրաւորուած էր։ Ի Հռոմ, պայթուցիկ ռումբեր կ'արձակուին Աւստրիոյ դեսպանատան վրայ, մինչդեռ Ռուսիայէն տխուր լուրեր կուգան ոչնչնչականաց սեւ դիտումներուն վերաբերեալ, որք դաղտնապէս կը պատրաստուին եղեր տինամիդով գործ տեսնելու Մոսկուայի մէջ, Զարին թագադրութեան առթիւ, և մեծ չփոթութիւն մը յառաջ բերելով՝ եթէ նաեւեւ է՝ հասան հոն սասանելու։ Իրարու յաջորդող և մի և նոյն նպատակի դիմող այս անիշխանական — ընկերվարական շարժումներ կը յուզեն Եւրոպիոյ հասարակաց կարծիքը։ Լրագիրք ոմանք կ'առաջարկեն տեսակ մը բարոյական առողջապահութեան միջազգային յանձնախումբ մը կազմել քոլերայէն ոչ նուազ վնասակար այս տարափոխիկ և համաճարակ ընկերային հիւանդութեան դէմ։ Որովհետեւ յայտնի է թէ այս յեղափոխական շարժումներ արդիւնք են՝ մասամբ՝ տերութեանց ոմանց կառավարական գեղծմանց, մասամբ՝ ընկերային աղետաբեր անհաւասարութեանց և մասամբ ալ տնտեսական օրինաց անգիտութեան, կ'առաջարկուի որ միջազգային միասուն յանձնախումբ մը պաշտօն ունենայ հետազօտել այս [illegible] կառավարութեանց որոց կը վերաբերի դարման տանիլ անոնց։ Ըստ այսմ, այն կառավարութիւնք որք քաջքական ամէն իրաւունք կը ջանան իրենց հպատակաց, կամ՝ անձերու–զութիւն ցոյց կուտան այլ և այլ դատու հպատակաց դէմ, խստիր դնելով կրօնից և լեզուաց միջեւ, կամ տիրող ու հպատակ ժողովրդոց միջեւ, և այսպէս պատճառ կը լինին ընկերային տարափոխիկ հիւանդութեան մը ճարակման, յորմէ շրջակայ պետութիւնք եւս կը վնասուին, — այդպիսի կառավարութիւնք խորհուրդ և ազդարարութիւն պիտի ստանան այս յանձնախումբէն, որ անշուշտ չկրնար գործադիր իշխանութիւն ունենալ, բայց կը յուսացուի թէ Եւրոպիոյ հասարակային կարծեաց բարոյական զօրութեան կրթմնելով, կրնայ բաներար ազդեցութիւն ի գործ դնել բարձման համար այն զանազան կարգի չարեաց, որոց գոյութիւնն այնչափ ողբալի կերպիւ երեւան կը հանեն ընկերային կարգաց ու կանոնաց դէմ ուղղեալ այս անիշխանական շարժումներ։

Ընդհանուր քաղաքականութեան վիճակին նկատմամբ անցեալ շաբթու մեր ըրած դիտողութեանց վերայ աւելցնելու բան մը չունինք այս շաբթու։ Ֆրանսայի վրայ անկողմնակալ կարծիք արտայայտող քանի մը կարեւոր թերթեր կ'ենթադրեն թէ Ֆրանսա առ այժմ հանրապետական լուսադոյն քաղաքագէտին կառավարութեան ներքեւ կը դտնուի, որովհետեւ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի, նորակազմ նախարարութեան պետը, ժամանակիս մարդը կը նկատուի, և յոյսեր կ'արտայայտուին թէ քաղաքական կայունութիւնը վերջապէս գտած է տեւականութեան պայմանները, մանաւանդ թէ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի արդէն մի քանի անգամ փայլուն փորձեր ստացաւ խորհրդարանին վստահութեան։ Կը յիշեն ընթերցողք թէ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի հանրային կրթութեան նոյն նախարարն է, որ կը ընթերցուի ձիրգութեամբ և ուրիշ կարգի միաբանութեանց ձեռքէն առաւ, և փակեց անոնց հաստատութիւններն։ Ինչպէս Դերմանիոյ մէջ Տոքդ. Ֆալք, Ֆրանսայի մէջ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի հակակրօնական ճակատամարտին գլխաւոր դիւցազնը կը նկատուի, և այս մարդ, որ ժամանակ մը տեսակ մը աղանդապետ կը նկատուէր, օրուան քաղաքագէտն է այսօր, և ըստ ոմանց այնչափ ճշդիւ կը ներկայացնէ և կ'անձնաւորէ հանրապետական մտածմանութեան գաղափարներն ու բաղձանքներն որչափ երբեմն Պ. կամպէդա։ Բայց միւս կողմէ, տեղեկութիւնք կը տրուին Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութեան մէջ ծագած ինչ ինչ անձնական անհամաձայնութեանց վրայ, որք երկիւղ կ'ազդեն թէ մի՛ գուցէ նոր նախարարութիւնն եւս նոյնչափ անկայուն լինի, որչափ եղած է նոյն իսկ Պ. կամպէդայի նախարարութիւնը։ Նոր նախարարութեան գլխաւոր յաջողութիւնն եղած է ցարդ Նաբոլէոն իշխանին մէկ անխոհեմութեան պատիժը կրել տալ Օրլէանեան իշխանաց, թուով երեք, որք նախընթաց շաբթու մէջ զրկուեցան իրենց զինուորական պաշտօններէ, և որոց գլուխը կը դտնուի Օմալի դուքսը, զօրաբանակի մը հրամատարն, որ երբեմն ձեզայիրի զինուորական և քաղաքային կուսակալ եղած է։ Ի գործ դնելու համար զայս տնօրինութիւն, Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութիւնը մի քիչ բռնադբօսիկ մեկնութիւն տուած է Լուսի [illegible] օրէնքի մը ինչ ինչ յօդուածոց, որք յատկապէս թեկնածու իշխանաց չէին վերաբերեր, այլ ընդհանրապէս կառավարութեան արտօնութիւն կուտային՝ առանց դատաստանի զինուորական պաշտօնեաներ զրկել սպայները։ Միապետականք սաստիկ բողոքեցին նախարարութեան այս հնարագիտութեան դէմ, և ջերմ վիճաբանութիւնը տեղի ունեցան խորհրդարանին մէջ. բայց մեծամասնութեան վստահութիւնը անխախտ կը մնայ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախարարութեան վրայ։ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը պահանջող առաջարկին մերժումն եւս յաջողութիւն մ'է նախարարութեան համար. բայց այս խնդրոյս վիճաբանութեանց վրայ կատարեալ տեղեկութիւն ստանալու համար յառաջիկայ շաբթուան թղթաբերին պարտ [illegible]

Անգլիոյ մէջ, Պ. կլատսդոն վերջացուցած է վարել Երեսփոխանաց ժողովին։ Իր ուղեւորութիւն ի Ֆրանսա մեծապէս օգտակար եղած լինել կ'երեւի թէ՝ իր անձնական առողջութեան և թէ բարիզի կառավարութեան հետ յարաբերութեանց բարւոքման կրկին տեսակէտով։ Բայց խորհրդարանն անցեալ շաբթու մէջ եւս իր ժամանակի մեծագոյն և լաւագոյն մասը զոհած է Իռլանդական խնդրոյ վիճաբանութեանց։ Իսկ Տըպլինի յայտնութեանց գործն զգալի յառաջդիմութիւն մը չէ ըլած։ «Թիւ 1» անուն անձն, որ Ֆենիքս Բառքի եղեռնագործութեան գլխաւոր հեղինակն է ըստ Բարիի յայտնութեանց, դեռ կը փնտռուի։ Պետական դատն, որ ի մօտոյ պիտի սկսի, և յորում Իռլանդացի յեղափոխականք պիտի պատասխանեն եղեռնական ատենի մը առջեւ պաշտպանել զիրենք, հետաքրքրական լինել կը խոստանայ։

Լիբանանու խնդիրը կարգադրուած է Բիւրդէմ փաշայի պաշտօնին դադարմամբ, բայց յաջորդին անունն յայտնի չէ դեռ։ Եգիպտոսի վերակազմութեան Անգլիական ծրագրին դէմ Բ. Դուռն առ այժմ դիտողութիւն ընելու տրամադիր չթուիր։ Զկ. Պոլիս Եւրոպիոյ հետ երկաթուղոյ միջոցաւ ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ դնելու ծրագիրը ԱՋօրէն կը քննուի, և մինչեւ ցարդ կարգադրուած կը լիներ եթէ Բ. Դուռը ռազմական նկատումներ չունենար այն կէտի մասին, ուր Եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղիք պիտի կցուին Սերպիոյ երկաթուղեաց։ Արեւելեան Ռումելիի կողմէ Բ. Դրան վերաձարուելիք հարկին քանակութեան մասին ծագած խնդիրը չէ կարգադրուած տակաւին։ Բայց սոնք ծանր խնդիրներ չեն, և կրնանք վստահապէս կրկնել թէ Բ. Դուռը շատ հանդարտ ժամանակ մը կ'անցուցնէ, յորմէ կարելի է մեծամեծ օգուտներ քաղել երկրին ընդհանուր բարեկարգութեան ու նիւթական բարգաւաճման տեսակէտով։ Բ. Բ.

ԱՑԼ ԵՒ ԱՑԼ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին թղթաբերով եկած Անգլիական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ի մօտոյ երեսփոխանական ժողովին օրինաց ծրագիր մը պիտի ներկայացուի, որ ամուսնական խոստման դրժողն անձանց դէմ դատ բանալու իրաւունքը պիտի ջնջէ։ Ցայսմիկ է թէ Անգլիոյ մէջ օրէնք մը կայ, որ ամեն օրիորդի իրաւունք կուտայ դատ բանալու այն երիտասարդի դէմ՝ որ ամուսնանալու խոստում կուտայ և ապա կը դրժէ։ Բայց անգլիացի օրիորդք չարաշար կը գործածեն օրինաց տուած սոյն ազատութիւնը. շատ անգամ երիտասարդի մը կողմէ յայտնուած սիրոյ փոքր նշան մը պատրուակ բռնելով դատ կը բանան և քանի մը հարիւր ոսկի կը կորզեն երիտասարդէն կամ զայն իրենց հետ ամուսնանալու կը հարկադրեն։ Կը թուի թէ այս զեղծմանց առաջքն առնուլ կ'ուզուի։

Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահը փարիզի Գերմանական դեսպանին հետ տեսակցութեան մը վերջին յայտարարեց թէ երբեք թոյլ չպիտի տայ որ Ֆրանսական նախարարութիւնն անխղաճ դասիրական աշխարհավարութեան մը հետեւի։ Կը կարծուի թէ այս ազահութեան պէտք է վերագրել Գերմանիոյ պաշտօնական մամլոյն վերջին յայտարարութիւններն, որք կ'ըսէին թէ Պ. Շալմէլ–Լաքուրի արտաքին գործոց նախարար անուանումը վտանգ մը չէ Եւրոպիոյ խաղաղութեան համար։

Կը կարծուի նաեւ թէ Պ. Շալմէլ–Լաքուր պիտի ջանայ մանաւանդ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները ամրապնդել, որպէս զի Եգիպտոսի մէջ Ֆրանսական ազդեցութիւնը վերահաստատէ. բայց հաւանական չէ որ Անգլիա՝ Պ. Ժ. Ֆէրրիի նախարարութեան տայ ինչ որ զլացած էր Պ. Տիւքէրի նախարարութեան։ Գերմանիա զգուշաւոր աշխարհավարութեան մը պիտի հետեւի այս խնդրոյս մէջ։ Փարիզի լրագիրք ոմանք կը հաստատեն թէ անհամաձայնութիւնք ծագած են [illegible] կը թուի թէ Պ. Ժ. Ֆէրրի՝ իբրեւ նախարարապետ՝ վարչական ամեն ճիւղերու վրայ անձամբ հսկելու պահանջում ունի, իւր պաշտօնակիցները նախարարական պարզ դիրքերներ ընելով։ Վախճանեալ Պ. կամպէդայի պէս անձնիշխանաբար գործել կ'ուզէ. բայց երկու նախարարք արդէն ապատամբութեան դիրքը պարզեցին։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Շալմէլ–Լաքուր բացարձակապէս չուզեց թոյլ Պ. Ֆէրրիի որ դիւանագիտական պաշտօնագրերը բանայ, և ներքին գործոց նախարար Պ. Վալտէք Ռուսոյ ալ չընդունիր որ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի խառնուի ներքին գործոց նախարարութեան վերաբերեալ մանրամասն գործոց։ Թիչեալ երկու նախարարք Ֆրանսական արդի նախարարութեան ատենաբաններն են, ուստի տարակոյս չկայ թէ իրենց իրաւունքը լսելի պիտի ընեն։

Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ դայնակից կայսրութեանց միջեւ յարաբերութիւնք այս պահուս բարեկամական լինել կը թուին, գոնէ արտաքուստ։ Բայց եթէ լուսադրութիւն լինի, պիտի տեսնուի թէ փոխադարձ անվստահութեան զգացում մը կը տածեն, վասն զի կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ թագաւորական ազդատոհմերուն ոչ մի անդամը ներկայ պիտի դտնուի Զարին թագադրութեան հանդիսին, և այս իրողութիւն մեծ յուսաղբեկութիւն մը պիտի լինի Ռուսիոյ կայսեր համար։ Կ'ըսուի թէ այս բացակայութեան պատճառը՝ մասամբ անձնական ազահութեան նկատումներ եղած են, բայց մանաւանդ քաղաքական նկատումներ։

Սահմանադրական խնդրոյն նկատմամբ ծագած վէճերու առթիւ Ռուսիոյ և Զինաստանի կառավարութեանց միջեւ արդէն ձգտում յայտնութիւնք հաստատապէս չպիտի բարւոքին այն միջոցներով, զորս տեղական ռուս իշխանութիւնք ձեռք կ'առնուն։ Ռուսք զինուորական շրջայ մը հաստատած են Բարա գետին Զինական ափանց վրայ։ Զինացի աւարառուաց յարձակումներ Ռուսիոյ հպատակ Խըրղըզ ցեղերը պաշտպանելու նպատակաւ եղած է այս տնօրէնութիւն, բայց կը վախցուի որ սահմանագլխի խնդիրը բոլորովին կընճռտելու պիտի ծառայէ։

Յեղափոխական դաւադրութիւնք և անիշխանական ընկերակցութիւնք երեւան եղած են այս օրերս Եւրոպիոյ զանազան կողմերն։ Անցեալ շաբթու Պրուսելի մօտ մարդ մը գտնուեցաւ, որ դեռինը պատկած էր սոսկալի կերպիւ վիրաւորեալ։ Նոյն քաղաքին մէջ երեւան եղած դաւադրութիւնք՝ Պելճիոյ, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջեւ բազում հեռագրաց փոխանակութեան առիթ տուին։ Սպանիոյ մէջ եւս ընկերվարական ընդարձակ կազմակերպութիւն մը գտնուեցաւ, որոյ կեդրոնն Անտալուզիոյ գաւառին մէջ էր և 300էն աւելի մարդիկ ձերբակալեցան իբրեւ յեղափոխական մեքենայիչք։ Անցեալ շաբթու վատիկանի աւստրիական դեսպանատան բակին մէջ պայթուցիկ ռումբեր արձակուեցան։ Նոյն պահուն Հռոմի աւստրիական դեսպանատան ; ինչպէս նաեւ Թագաւորին պալատան առջեւ ալ պայթուցիկ ռումբեր արձակուեցան. բայց բարեբախտաբար մարդու վնաս չկայ։ Իտալական կառավարութիւնն այս առթիւ քանի մը մարդիկ ձերբակալեց։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԶԲՕՍՈՒՆՔ

Լոնտոն, 25 փետր. 83

Թո՛ղ ճգնաւորական կեանքի պաշտպան փիլիսոփայ Էպիկուրոսեան զոր ինչ կամին, ըստ իս՝ նա որ մեր արդար հաճոյից կ'օժանդակէ, արժանի է բարերար անուան։ Զբօսանքէ ու մարմնական վարժքէ զուրկ մարդն դիակ մ'է անկենդան, մարմին մ'է ծոյլ ու յոյլ որ աճիւն դիտէ միայն։ Եթէ կայ այդ անշարժ զանգուածին մէջ խմացականութեան մի կայծն՝ այն ալ չի՛ջանելու վտանգին ենթարկեալ է։ Արդարեւ այսպիսի վիճակ մը շատերու համար կրնար է սա դրդիչ աշխարհին մէջ։

Այն մարդն՝ որ անմեղ զբօսանաց չէ անտարբեր, մարմնամարզութեան [illegible] օրական մտածմանց կարգէն չէ վանած, քաջառողջ է միշտ. անապակ արիւնն իւր երակաց մէջ խայտալով կ'ընթանայ. այսպիսին իր առօրեայ զբաղմանց ու աշխատութեանց ընդարձակութեամբ կը դիմէ։ Կեանքը թերեւս իր համար ալ փշալից լինի, ունի սակայն այն վարդի հրապոյրն որ անծանօթ է իւր ախտաւոր եղբարց։ Ապրիլն իրեն համար հաճոյք մ'է, մինչդեռ կղզիացեալ կեանք վարող մենակեացին համար բեռ մը, մի՛շտ ճնշիչ, յաւէտ տաղտկալից։ Եւ ինչո՞ւ չվայելենք զոր ինչ բնութիւն ու արհեստ ձեռք ձեռքի տուած մեր երջանկութիւնն յօրինելու համար կը դարձնեն անդադար։ Ով ըստ մեզ թէ կենաց խնճոյքին անբաղդ կոչականն ենք մենք։ Ոմանք համար զարդարէ գաւառն իր գաղարագեղ գաշտերն ու ծաղկալից հովիտներն, ուր բիւր առուակք սահին ականակիտ ջրովք և ուր ծիծաղի բնութիւն համօրէն։ Եթէ գարունն այսպէս, միթէ ձմեռն չունի՞ իր հրապոյրը։ Հա՛ց դա սառին վրա սահող խրախճիտ մանկանց, երիտասարդաց ու երիտասարդուհեաց երամներուն, հա՛ց նաեւ տարիներու ծանր բեռան տակ ընկճեալ դա սպիտակահեր ծերունւոյն՝ որ այդ սաստկաշունչ եղանակին՝ ընտանեկան վառարանին մօտ բազմած՝ իր որդւոց ու թոռանց հազար ու մէկ խաղեր կ'ստեղծէ զանոնք միշտ շարժման մէջ պահելու համար։ Ա. Հ. Ապրիլեան մանկանց խաղեր, արդեւոք ո՞ւրքան հաղուագիւտ էք հայկական անակաց մէջ՝ ուր շատ անգամ մանկան իմաստութիւնը ժամերով անշարժ մնալէն կը չափուի։ Խեղճ մանկիկ, պարել չգիտէ բնաւ, գընտախաղն արգիլուած է իրեն, չունի շրջակայ, ունէր դեղեւ մը, այն ալ բեկաւ ու կորաւ։ Ժամ է որ Հայ ծնողք իրենց մանկանց մարմնական վարժութեանց աւելի հոգ ու խնամք տանին և առանց բացառութեան ամէն Հայ վարժարանաց մէջ մարմնամարզք պարտաւորիչ լինին։ Այս մի կենսական խնդիր է և պէտք չէ երբէք վրիպի ընտանեաց դիւաւորաց, վարժարանի տնօրէնից և ամէն դաստ վարչաց ուշադրութենէն, սա համոզմամբ թէ մարմնական վարժք մարմինն առողջ կը պահեն և առողջ միտքն առողջ մարմնոյ մէջ է միայն։

Անդլիացի արք և կանայք ժառանգականաբար սիրողք են զբօսանաց և մարմնամարզից՝ այս կամ այն ձեւին տակ։ Անծանօթ չէ իրենց ձիարշաւ, որսորդութիւն, լողալ, ձկնորսութիւն, գնտախաղ, փամփիշտախաղ, պար, ըմբշամարտութիւն, և այլն, և այլն։

Մի քանի օր առաջ այցելեցի այն ընդարձակ շէնք (1), որ միլիոնաւոր այցելուներ կ'ընդունէր և ուր հանդէս բերուած էին այն ամէն առարկայք՝ որ այս նպատակին կը ծառայեն։ Անդ էին մակոյկք ու նաւակք, ձկնորսական այլ և այլ գործիք, նորաձեւ կառք, որսորդութեան յատուկ ամէն գործիք, առանձին կամ դաշտային զբօսանաց յատուկ խաղալեաց մէն մի տեսակը։ Սա հանդիսարան մ'էր Անդլիական զբօսասէր և ժիր կենաց։ Հոս մտնողը կրնար դացա ապրելու եղանակին վրայ մի աւելի որոշ դաղափար ունենալ։ Երբ գիտեցի շէնքեղ ու զարդարեալ նաւակներն, համոզուեցայ թէ՝ դարուս ճաշակն մը սասիճան յառաջ մղած է զարհուռն։ Կասկենիէ կերտուած նաւակներն՝ որոնք կազմ ու պատրաստ կարծես կը ծիծաղէին երեսիս, և եթէ ձմեռ ալ չլլայ՝ երբէք պահ մը պիտի չվարանէի դնել նոցանէ մին և իջեցնել դեռն անյապաղ, անդ վարելու զայն խաղաղ ջուրց վրայ, կանաչազարդ ափանց մէջէն, սաղարթագեղ ծառոց հովանւոյն տակ։ . . . Ցեռնելու արժանի էր այն փոքրոգի նաւակն՝ մայրի ծառոց կողերովն կերտուած, նաեւ հարթատակ ձկնորսական նաւակք ու մակոյկք նուազ խոր ջրոց համար պատրաստուած։ Իսկ կրկնաձայ մարթով միայն պատասպարեալ նաւակներն կ'սքանչացնէին զայցելուս։ Շէնքին մի կողմը վրաններ, որոնք իրենց թեթեւութեամբ, դիմացկունութեամբ ու գոցուած ատեն իրենց ունեցած փոքրիկ ծաւալովը կը մրցէին իրարու հետ։ Երբ գարնանի աչերս որսորդաց աշխարհին վրայ, տեսայ նորահնար հրացաններ, զանազան ձեւերով կոչիկք, դլխարկք։ դդեստք եղանակաց հանճարոյ, [illegible] կաց և կենդանեաց մահ առթող բոլոր գործեաց հաւաքածոյն։ Կը յիշեմ այս պահուս ՃԷյմս Բէյնի այն գիւտն՝ որոյ շնորհիւ որսորդն իր շուրջէն կը վանէ գիշերուան մութն ելբ հարիւր եռատա։ Այս լուսաւառութիւն՝ քիմիական բաղադրութեան մ'արդիւնք՝ կ'ազատէ որսորդն որ եւ է վտանգէ։ Որսորդներն իրենց շահատակութեանց ապարեզը տանել ու բերելու յատուկ կառքն իր բոլոր նախապատրաստութեամբ ոչինչ կը թողուր պակաս։ Խիստ երկար կը լիներ նամակը եթէ տեսած իւրաքանչիւր առարկայիս վրայ մանրամասնօրէն դրել պէտք ըլլար։ Սակայն գոհ պիտի լինին ինէ Ապրիլի զաւակք՝ երբ չյիշեմ իրենց սիրական եւանիւ ու երկանիւ դրոշներ, դոյէլ, Բրայդէլ, որոնց վրա խրոխտաբար հեծած քաղաքին սայլատակաց վարպետն սարշաւ կ'ընթանան։ Հապա դնտամուղ խաղուց սեղաններն, հապա ասեղնագործ մեքենայից այն ճոխ ու ընտիր հաւաքածոյն, որ ապացոյց է անգլիացի տիկնանց՝ ասելը թին ու սանձն հաւասար ճարպիկութեամբ գործածելուն, հապա... Ե՞ այս է բոլոնն՝ զոր ձ՞ռէ շէնեցոյ։

ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶՈՒ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Պ. ՊԱԼԼ ՑԻՄԱՐԱԳԵՏԻ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԱՅՆ ՑԻՄԱՐՈՒԹԵԱՆ (*)

Պարոններ,

Ցիմարութեան սահմանաց մէջ՝ մի ընդարձակ տեղ կը գրաւեն Մէոոէկները։ Չեմ ուզեր բնաւ երկարօրէն խօսիլ այն անմտութեանց վրայ՝ զոր կրօնական զգացումը յառաջ բերած է. չեմ ուզեր նկարագրել այն բոլոր այլանդակ կամ

(1) Երկրագործական ակումբ, Խալինկոն։

(*) Տես Մասիսի 3412 թիւ։

ծիծաղելի աղանդներու պատմութիւն, որոց ծնունդ տուած է կրօնական [illegible] լեռանդութիւնը. բայց կուզեմ [illegible] ուշադրութիւնը դարձուցեալ սա կէտի վրայ թէ այդ անհեթեթ հաւատալիքներ պաշարուած մարդիկ, շատ անգամ [illegible] գործերուն մէջ, շատ խելացի գործօն են, եւ կատարելապէս գիտակ չահի որ, ամառարակոյս, [illegible] ցոյց է մեծ ողջամտութեան։ Եւ սակայն ուշադրութեան արժանին սա է [illegible] սոյն օրինակ միտիկական զաղափարներ չատ անգամ կրնան գաղտնի [illegible] եւ գիպուածով միայն երեւան ելլ[illegible] թոյլ տուէք ինձ պատմել ձեզ սոյն օրինակը։ Մի քանի տարի յառաջ Նէօշաթէլի մէջ կը մեռնէր ծեր նոսա մը, որ իբրեւ բարեպաշտ եւ ուղիղ մարդ մը հռչակուելու իրաւունքն ունեցեր էր։ Ցիրաւի այս մարդը շատ բարի սիրտ էր, եւ բաց ի մի քանի այլ դգակութեանց, շատ զգոն մարդ մը մարուած էր միշտ։ Սա՝ իր կիրքս չորս տարի յառաջ մեռաւ, եւ [illegible] մահուանէն ետքը՝ ժառանգակա[illegible] կնքուած թուղթ մը գտան, որ [illegible] վերնագրին համեմատ՝ երկու [illegible] նացեալց մեռնելէն ետքը միայն [illegible] բացուէր։ Գակեցին կնիքը, [illegible] թուղթը եւ կարդացին հետեւեալ [illegible] մանագրութիւնը.

ՊԱՑՄԱՆԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընդ մէջ Տեառն Աստուծոյ, [illegible] նակարող եւ ամենազէտ Ցաւիտեանին,

Եւ ստորագրելոյս, Իսահակ Վիւ[illegible] էէոյի նօտարի, Նորին տարաղդն [illegible] ամենահնաղանդ ծառային եւ [illegible] ռանդ պաշտողին, չինուեցաւ եւ [illegible] ուեցաւ սոյն գիր ընկերութեան, [illegible] պայմանք են.

Յօդուած առաջին. — Այդ ընկերութեան նպատակն է ըմպելեաց [illegible] եւ տարական գործ մը բանալ։

Յօդ. 2. — Իմ ամենապատուական [illegible] եւ վեհափառ ընկերս պիտի հաճի [illegible] բեւ ֆօնտոյի դրամագլուխ դնել [illegible] օրենութիւնը մեր ձեռնարկին մէջ, [illegible] չափ որ յարմար թուին իւր [illegible] խնամ խորհրդոց, եւ գործադրել մարդ[illegible] յաւիտենական խմաստութեան [illegible] փոխելի մեքենները։

Յօդ. 3. — Ստորագրեալս, [illegible] հակ Վիւսնեէ, կը խոստանամ այնպէս [illegible] կողմէս դնել վերոյիշեալ ընկերութիւնը իւր համար բոլոր այն դրամագլուխները [illegible] հարկաւոր են. եւ մառանները [illegible] քին, առեւտուրի, հաշիւներու վրայ [illegible] բերեալ գործերը կարգադրել, վերակ[illegible] պէս, ժամանակս, աշխատութիւնս [illegible] նութեան եւ բարոյական միջոցներու [illegible] թեամբ։

Յօդ. 4. — Պարզ առմարները [illegible] տի բովանդակեն այն ամէն գործ[illegible] թիւնները որք պիտի կատարուին [illegible] հաշիւները պիտի կարգադրուին [illegible] 31 դեկտ. իւրաքանչիւր տարի [illegible] յորում հաշիւը պիտի գոցուի։

Յօդ. 5. — Զուտ շահերը [illegible] բաժնուին կէս առ կէս իմ ամենաբ[illegible] եւ ամենակարող ընկերիս եւ իմ մէջ։

Այս այլանդակ պայմանագրի [illegible] յօդուածները չենք պատմեր։ [illegible] Նպատակն էր 7323 ֆր. 55 [illegible] դումար մը յանձնել ի նպաստ աղքատ[illegible] որ Նէօշաթէլի կարօտեալց ամբողջ[illegible] բաշխուեցաւ։

Այս հետաքրքրական պատմութիւն[illegible] մեզ հաղորդող Պ. Տոքթ. Շալմելի[illegible] հաւատայ թէ, յարգելի նօտարը [illegible] տարերապէս ողջամիտ էր. միայն [illegible] իւր բարեպաշտական զգացումը [illegible] տարօրինակ կերպով մը կ'արտայայտ[illegible] Միգեկաստակն, ես կը կարծեմ որ [illegible] Իսահակ, եթէ ո՛չ յիսար, գոնէ յի[illegible] ութեան սահմանաց վրայ էր, եւ [illegible] նէր մին այն գաղտուկ յիմարութիւն[illegible] որք գոգցեա կը ծածկուին անհա[illegible] ներքնագոյն խորութեանցը մէջ, եւ [illegible] ուրեք երեւան կելլեն։

Միստիկներուն քով կարելի է դ[illegible] այսոռները։ Սոքա՝ այն մարդերն [illegible] որոց մտքին կը ներկայանայ ամէն [illegible] կեան մեքենաբար մի եւ նոյն բան [illegible] մի եւ նոյն ձեւը, մի եւ նոյն [illegible] փար մը։ Անկարելի է այդ եւս [illegible] կայել այն անմիտ գործողութիւնն[illegible] որոց կը մղէ այդ մտաւոր թեկուզ[illegible] թեանց բռնութիւնը։

Երիտասարդ մը իւր ուսման [illegible] ցին, որ մը իւր մի քանի բարեկամ[illegible] ներուն 13 թուոյն տրուած ճաշատուն[illegible] ական կարեւորութիւնը ծաղրելը իրոր [illegible] լով, զոհ կը լինի տեսակ մը այսպէս [illegible] ութեան որ կը ստիպէր զինք [illegible] վարկեան կրկնել տեսակ մը մտ[illegible] քարոյ։ Ամատուած 13, Ցաւիտեան [illegible] նութիւն 13, Անհնարն 13, Ա[illegible] բարինակ թեկուզութիւն կը հարկ[illegible] զինք թողուլ իւր ուսմունք եւ [illegible] կեաց կեանք մը վարել դիւղի մէջ։

Միտքը ողջ եւ մարմինն [illegible] մարդ մը, կը ստիպուի հրաժարիլ [illegible] դալէ։ քանզի էջ մը դարձնելուն [illegible] կը կարծէ թէ երկու էջ դարձուց [illegible] վերտին կը սկսի, առանց յառաջ [illegible] կարենալու։

Ուրիշ մը, երբ սենեակ մը [illegible] չկրնար զինք արգիլել հոն գտնուող [illegible] ռարկայները համրելէ, գրասեղանի

վրայի դիրքերէն սկսեալ մինչեւ իւր խօսակցին կոճակները։

Այդ տեսակ մտաւոր ձգտումներ սահմանակից են «տարակուսելու յիմարութեան»), որոյ քիչ ատեն առաջ շատ նշանաւոր մի օրինակը ցուցուցի ձեզ։ Պանքայի մը պաշտօնեաներէն երիտասարդ մը որ ուղիղ կենցաղավարութիւն մ'ունեցած եւ ճշդիւ կատարած էր միշտ իւր պարտաւորութիւնները, ուր տարիէ ի վեր կը տարակուսէր իւր անձին գոյութենէն եւ արտաքին առարկայից իրականութենէն։ Սոյն տաժանելի թեյադրութեամբ մը-տատանմ՝ օր մը եկած էր ինձ որ ա-ռողջատուն մը դնէ զինք։ Ըսել է որ այդ տղան զիտէր իւր մտաւոր վիճակը, եւ սակայն ներելի չէ դասել զայն յիմարութեան սահմանաց վրայ։

Կարելի է մերձեցունել այդ տեսակ հիւանդներուն նպատակները։ Մի հետաքրքրաշարժ օրինակ զոր Տոքթէօր Բաղատէ հրատարակեց, պատմեմ ձեզ։ Հիւանդը՝ որ շատ խելացի, շատ զարգացեալ եւ խօսակցութեան մէջ հանճարեղ մարդ մ'է, բացարձակապէս անկարող է կենցաղավարութեան ինչ ինչ գործերը կատարելու։ Օրինակի համար, սենեակի մը սիմէն անցնելու համար, պէտք էր որ ետեւէն հրէին. ելնելու համար սանդուղքի մը՝ որուն վրայ նստած էր, պէտք էր որ ձեռքէն բռնէին։ Փողոցին մէջ երեւակայած խոչընդոտ մը անցնելու համար, ստիպուած էր շատ ուշադիր վարանիլ։ Սակայն ամենէն աւելի վարանած միջոցին՝ երբ հասկնար որ զինքը դիտող կայ, արտաքին աչքոյժ մը կը ցուցնէր՝ իւր ականատեսներուն բան մը ցուցնելու համար։ Զոր օրինակ, կառք մը նստած միջոցին իջնալ հարկ ըլլար, անանկ մը կը ցուցնէր որ, իբր թէ գետինը բան մը ձգած կամ բան մը տեսած ըլլար։

Երկու տարի յառաջ, հիւանդը իւր բան եւ ուժի օրուան զինուորական դիրքը առայութիւնն ընելու ստիպուած էր, մէջ, աղաչեց իւր բժիշկը՝ որ զինք այդ հարկէն ազատէ։ Այս բժիշկը՝ այս դրեթ մարդուն խնդիրը քննելու պաշտօն ունցող երկու ուրիշ բժիշկներու աղաչեց որ իւր տունը ճաշէն հիւանդին հետ։ Ինչպէս ճաշէն վերջը, Պ. Ք. ... մնամ այնչափ հաճելի եւ հանճարեղ մնաց, որ իւր երիտասարդ ընկերները բժիշկները հարցուցին իրենց պաշտօնավարկին թէ կասմ՝ էր այս մարդուն ու վրայեմար նորա բնածը։ Բժիշկը, փոխարկ պատասխանելու, տարաւ իւր ուսանողներուն՝ որ Պ. Ք. ...ին անցնելու պատնեշը կը նայէր, հոն տեսան որ, այս մարդը փողոցին մէջ, անհաւասարութիւն մը մէջ էր, ամենանորդամ՝ որ դիմացը ծառ մը, քար մը, ստուերը ելլէր, եւ շատ մը պատնէշներէ ետք կ'անցնէր անոնց ետեւէն։ Արդեւքը անցնելու համար, առաջ երթալ, եւ քաշուիլ, նորէն պիտի պէտք էր։

Այս տեսակ հիւանդները մերձակայ իմ մի աթոռներու անթիւ եւ անտաբելի ցեղին։ Ախորդանութիւնը՝ քանի մը քայլ եւս առնելու ըլլայ, յիմարութեան կը յանգի։ Ամեն բժիշկ տեսած է, շատ ողջամիտ մարդոց քով, որոնք ամենայն գաղափարներ իրենց ուղղութեան մասին։ Ցիշենք սորա նշանաւոր օրինակը։ Կին մը՝ հանճարեղ մանաղաիտի մը կը ներկայացնայ եւ կ'ըսէ. «Պարոն, ձեզի եկայ Բրօմիէթի հիւանդութեան մը համար խորհուրդ հարցնելու։ — Բայց, տիկնի՛ն, կը գոչէ բժիշկը հիացմամբ, դուք Բրօմիէթ չունիք։ — Ինչ կ'ըսէք, պարոն, կը պատասխանէ կինը բարկութեամբ, Բրօմիէթ չունիմ։ Բայց հիմայ Բրօմիէթի հիւանդութեանց վրայ բժշկական դիրք մը կարդացի. այդ հիւանդութեանց բոլոր նշաններն ալ կը զգամ յիս։»

Պարոններ, համառօտենք։ Կ'ուզէի ձեզ խօսիլ «այլանգակ» էֆոնտիներու (*), «բարկացող» ներու, «ծերամիտ» ներու, «սեռամիտ» ներու, «հնարիչ» ներու եւ շատ մը ուրիշ կարգի կէս-յիմարներու վրայ, բայց լռելով անոնց համար, կուզեմ խօսիլ «զառանցող» (ալլեոմանիէ) ներու վրայ։

Պարոններ, շատ իրաւամբ իմ-ազնիւ բարեկամս՝ Տոքթէօր Լիւիս՝ զատ խումբի մը մէջ դասած է զառանցողները՝ յիմարաց մէջ։ Անչուշտ զառանցանքը՝ շատ պարագայից մէջ մտաւոր հիւանդութեանց մի երեւելի նշանն է. բայց երբեմն, եւ շատ անգամ, այդ զգայական մոլորութիւնք՝ յիմարութեան գլխաւոր կէտը, զառանցական գաղափարաց բուն աղբիւրը կը լինին։ Այն ատեն հիւանդը տակաւ կը լինի, վասն զի կը զառանցէ։

Այդ մասին երկու դաս պէտք է ուրոյել. ոմանք՝ իրենց զառանցանաց վրայ դատողութիւն ընելու համար պէտք եղող հաւասարակշռութիւնը կը պահեն, ուրիշներ զայդ ալ կը կորուսանեն։ Առաջինները յիմարութեան սահմանաց վրայ են։ Երկրորդներն այդ սահմանները բոլորովին անցած են։

Առաջին կարգի զառանցողներու մէջ է այն երիտասարդը, զոր ձեզ պիտի ներկայացնեմ մեր դասէն ետքը։ Այդ տղան շատ խելացի տարրալոյծ մ'է, որ արուեստական շատ կարեւոր խնդիր մը լուծելու զբաղուած է. նոր տեսակ ոսկեղօծելու միջոց մը հնարել ուզած է։ Իւր կարծիքով, տարրալուծական գործողութեանց արդիւնքն եղող շգիները չնչելով, իւր առողջութիւնն ապականուած է։ Նա սկսած է ձայն մը լսել ի ներքուստ որ կ'ըսէ իրեն. «Փորս ե՛լ անկէ։» Ցետոյ ասեղնիլ, մարմանիլ, կծուիլ զզացած է մարմնոյն այլ եւ այլ մասերուն վրայ. վերջապէս, ատենէ մ'ի վեր, յարաժամ ասիք ախորդիներ հոտ կը չնչէ։ Այդ զառանցանքէ ազատելու համար՝ որոնց զառանցանք ըլլալը շատ աղէկ գիտէ ինքն ալ, բայց անհանգիստ կ'ընէ միշտ զայն, դարմանելու համար՝ առողջատուն մը մտնել կուզէ։ Այս մարդը ուրեմն իւր վիճակին գիտակ զառանցող մ'է. բայց յիմարութեան սահմանաց վրայ է. զի շատ անգամ, հիւանդ մը, երկար ատեն իւրզառանցանաց դէմ դնելէ ետքը, վերջապէս կը հաւատայ անոնց եւ. կըլլայ յիմար։

Կան սակայն շատ մարդեր որք երկար ատենները անգադար տանջուած են այդպիսի զառանցանքներ առանց երբէք հաւատալու անոնց իրականութեան։ Այդպէս էր Ուէնթէրի պատմած մի հիւանդը՝ որ մարմնոյն ամեն կողմը իւրազատած կը զգար. կը կարծէր որ իւղի մէջ թաթխուած էր։ Նոյնպէս էր Սաւինեիրի հռչակաւոր Լիւսիոնը, որ սաստիկ զարհուրեցուցիչ մոլորութեան կողմէ սարսափելի զառանցանաց մէջ իյնալով, ստիպուած էր քաշուիլ բոլորովին մութ սենեակ մը՝ այդ ցաւալի զառանցանքէն ազատելու համար։

Նշանակենք հոս որ զառանցանքը, դիտնալով ալ ըլլան, կրնան ուղղակի ազդեցութիւն մ'ունենայ գործողութեանց վրայ։ Իմ պատուական բարեկամս Ֆոքթէօր Մէնէթ ինձ ցուցուց շատ խելացի դիմով մը՝ որ այլանգակ զառանցանք ունէր լսողութեան կողմէն, եւ կը զգար ալ ամբոր զառանցանք ըլլալը։ Առտուն, միտքը շատ մը բաներ դրած կ'ելլէր եւ իր գործին կ'երթար։ Դժբաղդաբար, գործատունը երթալու համար պէտք էր անցնիլ գինետան մը առջեւէն, որուն աչխարհազբարական դիրքը շատ աղէկ սերտած էր։ Գանի մօտենար գինետան, երկու ձայն կը սկսէր լսել, մին բարի եւ միւսը չար հրեշտակաց։ Առաջին ձայնը կըսէր. «Չպիտի մտնէ»։ Երկրորդը կըսէր. «պիտի մտնէ, պիտի մտնէ»։ Ամեն քայլ որ զինք կը մերձեցունէր գինետան, եւս աւելի լսելի կըներ չար հրեշտակին ձայնը։ Վերջապէս կը մտնէր հոն եւ անգամ մը որ աղէկ խմէր, այլ եւս զառանցանք բոլորովին կ'անհետանային։ Օր մը, այս մարդը քարափէն կ'անցնէր։ Ցայնը հրամայեց իրեն Սէն գետը նետել երկու հինգ ֆրանքնոց դրամները զոր իւր քովը ունէր։ Անմիջապէս հնազանդեցաւ եւ նետեց. բայց նետելուն պէս ուզեց զինքն ալ նետել հոն, որովհետեւ, կրսէր, այն պահուն տուները քսան ֆրանք չունէինք։

Այսպէս ուրեմն, այդ գինովին զառանցանք (թէեւ կը զգայ որ կը զառանցէր,) կը մղէին զայն անմիտ գործեր ընելու։

Պարոններ, կարծեմ այդ ժողովին սկիզբը ձեզ խոստացած առաջարկութիւնս բաւականաչափ պարզեցի։ Մեք շրջապատուած ենք այնպիսի մարդերէ որոնք ընկերութեան մէջ քիչ շատ բարձր դիրքեր ունին. որք կը զբաղին իրենց գործերով, կը կատարեն առ երեւոյթս բոլոր իրենց պարտիքը. եւ սակայն անոնց միտքը տակր կէտեր, իրօք զառանցող գաղափարներ, կամ անմիտ թեյադրութիւններ ունին, առանց սակայն կարելի ըլլալու բանտարկել զանոնք, վասն զի չենք կրնար ճշդիւ յիմարաց մէջ դասել այնպիսիները։

Մտահոգութիւն կը պատճառէ յիբաւի խորհիլ թէ չոգեկարքն առաջնորդող մեքենագէտն՝ որուն կապուած է թերեւս մեր բաղդը, կրնայ զառանցանքներ ունենալ։ Թէ այն փաստաբանը՝ որուն խորհուրդ հարցանելու կ'երթամք, թերեւս տարակուսելու յիմարութիւն ունի, եւ թէ այն նօտարը՝ որ մեր պայմանագիրները կ'ուրուագծէ, թերեւս աչխարհաց Արարչին հետ ընկերութիւն մը հաստատել մտադրեր է։ Բայց այդ մասին պէտք է գիտնալ որ,

Ոչ միայն այդ կէս-խենդերը շատ անգամ բարձր դիրքերու կը հասնին, այլ եւ երբեմն մեծ ազդեցութիւն կը գործեն իրենց շրջակայից, իրենց երկրին, իրենց դարուն վրայ։ Ժան ա'Արքի զառանցանքները գործեցին հրաչք մը զոր ամենայաւ զօրապետաց քաջութիւնը չէր կրցած իրացուցել. եւ նշանաւոր մարդոց մէջ՝ օրք իրենց ժամանակը հիներէն սարեր են, շատեր կան, որ եթէ բացարձակապէս խենդ չէին, գոնէ կէս-յիմարներ էին։

Ասոր պատճառը սա է որ, իմաստութեան եւ յիմարութեան ծայրագոյն սահմանին վրայ դրուած այդ միտքեր շատ անգամ աւելի հանճարեղ են ուրիշներէն. մանաւանդ անոնք սարսափելի գործունէութիւն մ'ունին ոմանք՝ միշտ յուզեալ են անոնք. վերջապէս սիրդնական (օրկէսթրալ) հոգոր յատկութեանց տէր են։ վասն զի անոնց ուղղոր բոլորովին անսովոր գաղափարներով կը զնայ։ Կարդացէ՛ք պատմութիւնը, եւ պիտի տեսնէք որ անոնք են աւելի զարմարհ յեղափոխողներ, նոր կրօնքներ հաստատողներ, տերութիւններ կանգնող եւ կործանողներ, ազգեր փրկողներ, անոնք են որ իրենց երկրին եւ ժամանակին գիտութեան, դպրութեան եւ բարուց վրայ իրենց դրոշմը ձգեր են։ Քաղաքականութիւնը շատ անգամ ետ պիտի մնար, եթէ չըլլային խենդեր զայն յառաջ մղելու համար։ Գիտնանք ուրեմն յարդ եւ պատիւ ընծայել յիմարութեան, եւ ճանչնանք զայն իբրեւ մին գլխաւոր գործիչներու յառաջադիմութեան քաղաքակրթեալ ընկերութեանց մէջ, եւ իբրեւ մին այն մեծ զօրութեանց որք կը վարեն զմարդկութիւն։

Թէոֆիլ Մէոֆէլ
Թարգմանեց Ռ. ՌՕՊԷՆՍՈՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԹԱՆՁՔ (էսքիզ)

Մեծանուն Տոքթէօր Թրուսօ՝ Թանչքը հետեւեալ կերպիւ կը սահմանէ. «Երբ մեկուն աղբը բնականէն աւելի հեղուկ, աւելի չատ եւ աւելի առատ լինի, և երբ անոր մէջ չմարսուած կամ անկատար կերպիւ մարսուած կերակրոց մնացորդներ գտնուին, իր մէջ արիւն պարունակէ կամ չպարունակէ, կ'ըսուի թէ թանչք ունի»։

Սակայն այս ալ պէտք է ի մտի ունել թէ նորածին ու մատաղահասակ մանկունք, ինչպէս նաեւ չափահասք՝ երբեմն իրենց բնական խառնուածին և կազմուածին պատճառաւ ստէպ արտաքնոց կ'երթան, վասն որոյ չէ պարտ զայն իբր հիւանդութիւն նկատել և դեղ ու դարմանի դիմել։

Մերթ ընդ մերթ կը պատահի որ առանց որ և իցէ նախադուչակ նշանի մը թանչք յերեւան կուգայ, բայց և այնպէս յաճախ թանչքէ յառաջ հիւանդին վրայ անհանգըստութիւն, ցաւ եւայն կը տեսնուին։

Գալով քսան և չորս ժամուան մէջ տեղի ունեցած թանչքի թըւոյն, ասի խիստ փոփոխական է. երեք կամ չորս անգամէն մինչեւ յիսուն կամ վաթսուն անգամի կրնայ ելլել. երբեմն թանչքը դիւրութեամբ կը կատարուի, յայնժամ հիւանդը վայրկենական թեթեւութիւն մը կ'զգայ յանձին, մերթ եւ՝ ընդհակառակն՝ հիւանդը մարմնոյ ծանրութիւն, ճնշում և անդադար արտաքնոց երթալու հարկին մէջ կը գտնուի, բայց ի զուր կ'աչխատի անդ բնական հարկը կատարել, քանզի իր անհուն ճգանցը և աչխատանացը հակառակ դոյզն ինչ բան միայն կրնայ արտաքսել։ այսու ամենայնիւ ոչ երբեք կը հանգստանայ, որովհետեւ քիչ մը յետոյ վերստին կ'ստիպուի արտաքնոց վազել։

Նախնի բժիշկք աղբի քննութեան մեծ կարեւորութիւն կուտային, իսկ ներկայ դարուս մէջ իր առջի կարեւորութիւնը կորուսած է, սակայն երբեմն բժշկութիւնը անկից ալ կրնայ օգուտ քաղել։

Աղբի մէջ մաղձ, չմարսուած նիւթեր, արիւն եւայն կրնան գըտնուիլ, բնականաբար անոր հոտը անախորժ է. բայց երբեմն խիստ անտանելի կ'ըլլայ ապականեալ գործարանաւոր նիւթոց հոտին նման, երբեմն ալ բորբոքին անհոտ կ'ըլլայ։

Աղբին գոյնը խիստ մեծ տարբերութիւններ կը կրէ. կանթակեր տղայոցինը դեղին, իսկ ակռայ հանողներունը յաճախ կանաչ կ'ըլլայ. սոյն զանազան գոյներ մաղձէն յառաջ կուգան. երբ մաղձը չկրնար աղեաց մէջ հանիլ, ապաւառք անգոյն կը մնան կամ կաւի պէս մոխրագոյն կ'ըլլան, մաղձացաւի (գոլերա) ատեն ճերմակ կ'ըլլան, սեւ կամ կարմիր կ'ըլլան երբ իրենց մէջ արիւն պարունակեն։ Կան դեղեր և կերակուրներ որ ապաւառի զանազան գոյներ կուտան. օրինակի աղագաւ, բանջարը զայն դեղնագոյն կարմիրի, ծիրը (ըսպանագ) կանաչի, պոռ-ի և երկաթային դեղեր ի սեւ, իսկ խաշնդեղ (բաւէնտ) ի դեղին կը ներկեն, վասն որոյ այսպիսի դեղեր գործածելէ յետոյ տեսնուած փոփոխութիւններէն վախնալու չէ։

Թանչքն՝ որ աղեաց հոսմանց շատանալուն արդիւնքն է, ծնունդ կ'առնու մաղասային թաղանթներու բորբոքումէն կամ ջղային գրութեան խանգարումէն։

Մաղասային թաղանթներու բորբոքմունք այլ և այլ պատճառներէ յառաջ կուգան. մերթ յոռի սընունդէ, մերթ թունաւորումէ և այլն, երբեմն ալ այս տեսակ բորբոքմունք հանճարակ ախտի պէս տեւական կ'ըլլան։

Ջղային գրութեան խանգարումն ալ զանազան պղծեցութիւններով ի յայտ կուգան, որպիսի են, բարոյական յուզմունք՝ ինչպէս կը տեսնուի յաղթեալ զօրաց վրայ՝ որոց ամենքն ի միասին ասատիկ թանչքի կը բռնուին. պաղ առնուլ, մարթոյ ընդարձակ այրում և ուրիշ շատ մը պատճառներ որոցմէ թանչք ծնունդ կ'առնու։

Վերոգրեալներէն բացայայտ կը տեսնուի թէ թանչքն անթիւ պատճառներէ կ'արտադրի. երբեմն աղեաց մէկ մասը կը բորբոքի չափազանց կամ անյարմար կերակրոց ազդեցութեամբ, որովհետեւ երբ ըստամոքսն իւր պաշտօնն ըստ արժանւոյն չկրնայ կատարել, այն ատեն կերակուրի պատառներ պէտք եղած վիճակին մէջ աղեաց չեն հասնիր և ապաքէն աղեաց համար օտար մարմին մը կ'ըլլան, որ զանոնք գրգռելով հոսումը կ'աւելցնէ։

Թանչքն՝ աղեաց բուն իսկ հիւսուածոց մէջ պատահած փոփոխութիւններէն ալ կ'արտադրի, այսպիսի թանչք առհասարակ երկարատեւ և դրեթէ անբուժելի կ'ըլլան, երբեմն ալ թանչքը յանկարծ որովայնի պնդութեան կը փոխուի որ ստէպ տեսնուած է ուռեցքի, քաղցկեղի, պղիպսակի (ըլատաբօթ) և այլոց ներկայութեանը պատճառաւ աղեաց նեղցած ատեն։

Նոյնպէս թանչքը յերեւան կուգայ կանանց դաշտանը կտրուած ատեն կամ յանկարծ ցուրտ օդոյ մը ազդեցութեանը ենթարկուելով. կ'երեւի թէ այս կերպ թանչքեր ջղային գրութեան յուզուելուն արդիւնքն են, վասն զի ինչպէս որ ուրախութիւն և տրտմութիւն արտասուք կը պատճառեն, նոյնպէս ալ չափազանց բարոյական յուզմունք աղեաց արտահոսումը կը շատցնեն, ըստ որում յայնժամ անոնց գեղձերուն բաժնուած արեան երակաց շարժիչ ջիղերն անդամալուծուելով (բարալիզի) արեան երակները կ'ընդլայնին, որով գեղձերն ալ եւս առաւել արիւն կ'ըստանան, հետեւաբար չափէն աւելի կ'աշխատին և իրենց արտահոսումն ալ նովին համեմատութեամբ կ'առատանայ. զայս ապացուցանելու համար անասնոց վրայ շատ մը փորձեր կատարուելով տեսնուած է թէ երբ աղեաց գեղձերուն բաժանեալ արեան երակաց շարժիչ ջիղերը կտրուին, իսկոյն անհանդուրժելի թանչք մը յերեւան կուգայ։

Կան թանչեր՝ զորս պէտք է պատուել, կամիմ ասել կտրելէ ըզդուշանալ, օրինակի աղագաւ, ջրդողութենէ (խոթիսգա) ծնունդ առած թանչերը. քանզի այն ատեն մարմինէն մեծ քանակութեամբ մաղաս կ'արտաքսուի, որով ասա և անդ գտնուած ջրալից պարկներ կը պզտիկնան, ինչ. ըսուած տենդի միջոցին տեսնուած թանչեր աղեաց մէջ ժողված գարշահոտ ու նեղեալ հիւթերը դուրս կը վանեն, դաշտանէ կտրուած կանանց վրայ տեսնուած թանչերն ալ անոնց մարմինը վնասակար բորբոքումներէ ազատելու կը ծառայեն։

Բայց և այնպէս կան շատ մը թանչեր՝ զորս պէտք է կտրել, զոր օրինակ, աղեաց հարբուխէն, մաղձաձաւէն, բարոյական յուզմունքէ և այլ անթիւ պատճառներէ ծնունդ առած թանչերը, նա մանաւանդ երբ երկարատեւ լինելու երեւոյթ ստանան։

Թանչքը կտրելու համար գործածուած միջոցներ երեք տեսակ են։ 1. Առողջապահական նախըզգուշութիւնք. 2. Ցարմար սնունդ. 3. Դեղօրայք։

1. Առողջապահական նախըզգուշութիւն։ — Պարտ է ցրտէն զգուշանալ և բրդէ գօտի գործածել. կարճատեւ թանչքի միջոցին հիւանդը տան մէջ հանգիստ ընելու է, իսկ

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(46)

ԷՄՄՈՆ ԱԳՈՒ

—o—

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ՓԱՐԻԶԻ

Գ.

—=—

ԴԱՒԱՌ ՀՈԳԵՐ

3

խմանց հետ միաբանելով անանուն ընկերութիւններ կազմեն. որոց միակ դրամագլուխն է մեքենայութիւն։ Ոմանք մինչեւ օժիտին հարիւրին տասը կը ահանջեն, ոմանք ալ չափաւոր չահով մը գոհ կը լինին, զի այդ արհեստին մէջ ալ մրցում կայ։ Պ. Տը Ռոնկրիւ, ինչ որ ալ լինի այդ մարդուն ճշմարիտ ազգանունն, արդարեւ յոյժ չափաւորութեամբ վարուած է։ Բոլոր տեսեր է որ յուսացած վարձատրութիւնը կը ստանայ, իւր ընկերներէն կամ մանաւանդ համախոհներէն միոյն միջոցաւ այդ փոքր տեսարանը խաղցնել։ Մենք կը փնտռենք այդ խաղին հեղինակն կատակերգուհին, բայց չեմ յուսար որ կարենանք գտնել կին մը, որոյ վրայ դուք բնաւ տեղեկութիւն ունիք. և երբոր գտնուի իսկ, Շենկրիւի համախոհութիւնն հաստատել բաւական դժուարին է։»

Իրիկունը տուն դառնալուն, Հանրի հետեւեալ նամակը գտաւ Հաւրէն գրուած.

«Խե՛ղճ Թուրնէօր, եթէ ես 990,000 ֆրանք և դնմին պաշտելի կին մ'առաջարկեի քեզ զիս Աստածոց կարգը կը դասէիր. ես անխնայութիւն ըրի որ ուրիշ կերպ ներկայեցի քեզ. միլիոն մ'առարկեցի քեզ, որոյ 10000ն ստանալ կը յուսայի։ Դու ոչ ոք, բայց պատիժը կրեցիր. ես իբր գեղարուեստագէտ վրէժս առի քենէ. հնարը գտայ համոզելու զՊ. կայսր թէ դու երկու զաւակի հայր ես և գեռատի կնոջ մ'ամուսին կամ գրեթէ։ Այս այնպիսի հարուած մ'է, յորմէ չպիտի կրնաս յաւիտեան կանգնիլ, խե՛ղճ Թուրնէօր։ Իսկ ես, երբոր զիս հորտենսիանեներուն վրայ պառկեցուցիր, վարդէ անկողնի մը վրայ էի արդեօք։

ՇԵՆԿՐԻԻ ԵՒ ԸՆԿ.»

Հանրի բարկանալով պատռել ուզեց այս նամակը, բայց որովհետեւ խարտեաշ էր, մտածեց. «Այս բարեմիտ Շենկրիւն զիս պիտի հաշտեցնէ Պ. կայսրի հետ, ըսաւ։ Հարկ կը լինի միայն այս նամակը կարդացնել Պ. կայսրի։»

Նամակի մեծ պատեան մը գտաւ, Շենկրիւի նամակը անոր մէջ դրաւ, Նինոն Տը Լանքլոյի զինադրոշմն ունեցող մեծ կնքամոմով մը կնքեց, և գեղեցիկ դրով մը հասցէ գրեց։

Պարոն

Պարոն ԿՈՒՅԱՐ, դիւանապահ,

է պաշտօնական . . . .

Պ. կայսր պաշտօնագիր մը բանալու պէս երկիւղածութեամբ բացաւ նամակը. Շենկրիւի ստորագրութիւնը շարժեց իւր հետաքրքրութիւն։ Միտքը գրած էր որ Թուրնէօրի նամակներն առանց կարդալու ետ ղրկէ, բայց ոչ Շենկրիւի նամակներն։ Այս զարմանալի գրութիւնն անոր միտքը յեղաշրջեց։ Ինքզինք մեղադրեց իրեւ անիրաւ և անգութ, և ժամ երկուքին (կէս օրէն երկու ժամ յետոյ) իւր գրասենեկէն մեկնելու հրաման խնդրեց, որ երեսուն տարիէ ի վեր առաջին անգամն էր։

Ռոզալի իւր արտասուքով թրջեց Շենկրիւի նամակն։ «Ես անարկայ էի, ըսաւ, և եթէ իմ խօսքիս հաւատայիք, խեղճ Հանրիի չքմեղացումը կը լսէիք։» Որոշեցին որ հետեւեալ առաւօտ Հանրիի դործարանն երթան, երեքն ի միասին, Ռոզալի, Հաւրն և Հօրաքոյրն, Այսպիսի հատուցում մ'անոր ընելու պարտական էին։

Ռոզալի կը խենդենար ուրախութենէն։

— Ի՞նչ, տակաւին կը սիրէի՞ զայն, հարցուց հայրն։

— Այնն ժամանակէ աւելի։ Սրտէս բան մը կ'ըսեր ինձ թէ զրպարտած էին զայն։»

Ցանկարծ դուռը բացուելով, սպասուհին ծանոյց թէ Օրիորդ Մէլինա Պարնի եկած էր։ Ռոզալի և հօրաքոյրն հազիւ ժամանակ ունեցան քովի սենեակը փախչելու։ Ջեմ գիտեր ինչ կ'ըսէին հոն, բայց կը կարծեմ որ Ռոզալիի ականջին և ճաշարանին դրան մէջտեղէն մաղ մ'անցունել դժուարին էր։

Պ. կայսր՝ ճշմարիտ Մէլինայի կը նայէր, ինչպէս տղայ մը Սէրաֆէնի մէջ Զինական ստուերներուն կը նայի։ Պահ մը մտածեց թէ գաւադրութիւն մը կազմուած էր իրեն դէմ, և թէ ամեն օր նոր Մէլինա Պարնի մը պիտի ղրկուէր իրեն. ուստի մտածեց որ բնակութիւնն ուրիշ տեղ փոխադրէ՝ առանց իւր հասցէն տալու։

Մէլինա մեծ դժուարութեամբ կրցաւ համոզել զայն թէ ստուգիւ իւր անունը Մէլինա էր, թէ տանէ՛ինն տարու էր, թէ ինք ընտանեաց մայր չէր, այլ իւր մօր հետ կը կենակցէր, և թէ Պ. Հանրի Թուրնէօրէն դանդատ չունէր։ Հասկցուց անոր լաւ ֆրանսերէնով մը թէ ինք պարկեշտ օրիորդ մ'էր, թէ Սքալայի թատրոնէն ելած և Օբէրա-ֆոմիքի թատրոնը մտած էր։ Բացատրեց անոր-թէ գերասանուհի մը կրնայ այցելութիւններ ընել, ընծաներ ընդունիլ և բարեկամութիւն ունենալ, առանց իւր և ուրիշի պատիւը վտանգի մէջ ձգելու։ Խոստովանեցաւ թէ սիրած էր զՊ. Հանրի Թուրնէօր, և յուսացեր էր ամուսնանալ անոր հետ. բայց թէ մայիս ամսոյ կէսէն ի վեր Պ. Հանրի դադրեցուցած էր իւր այցելութիւնն և պատուաւորապէս խզեր էր իւր յարաբերութիւն, որ միշտ պատուաւոր եղած էր։ «Զպիտի ըսեմ ձեզ, Պարո՛ն, ուրեղուց Մէլինա, թէ ես առանց ցաւելու հրաժարեցայ իմ յոյսերէս. բայց այնպիսի բան մ'է այս, որում ամենքս ալ պարտինք սպասել։ Մեք ամենքս ալ սիրային քծնութիւններ տեսած ենք հարուստ երիտասարդներէ, որք մեզ բաւական դեղեցիկ կը գտնեն սիրուելու համար, որք մեզ հետ ամուսնանալու համար պէտք եղածին չափ չեն սիրեր մեզ, և որք, երբոր մեր առաքինութեան վրայ ապահովին, երեսնին կը դարձնեն մենէ և քաղաքին մէջ կ'ամուսնանան։» Այս է ահա Պ. Թուրնէօրի ալ ճիշտ պատմութիւնն, և որովհետեւ ուրիշ պատմութիւն մ'ըրին ձեզ, որ ոչ անոր պատիւ կը բերէ ոչ ալ ինձ, որովհետեւ դուք ձեր դուռը փակեցիք անոր առջեւ, և գիտեմ որ սրտին ցաւէն հիւանդացած է, քաջասրտութիւնը ձեռքս առի, եկայ, և կը յուսամ որ դուք կրնաք զանազանել զրպարտութեան հնարածոյները ճշմարտութեան լեզուէն։»

Երբոր Մէլինա դուրս ելաւ, Ռոզալի ներս վազեց։ Թերեւս լաւագոյն պիտի համարէր որ Շենկրիւի սուտերը բոլորովին անհիմն լինէին, և սակայն չեմ երդնուր թէ Մէլինայի այցելութիւնը դէչ ազդեցութիւն մ'ըրաւ անոր վրայ։ Ռոզալի, կղզանքին ծակէն նայելով յոյժ գեղեցիկ գտեր էր զՄէլինա, ուստի և զայն սիրած լինելը կը ներէր պատկերհանին։ Գիտէր որ երեսուն և չորս տարու մարդ մ'ամուսնութեան առնող աղջիկ մը հակառակորդներ կ'ունենայ միշտ անցելոյն մէջ, և լաւագոյն կը համարէր որ այդ հակառակորդք տգեղ չլինէին։ Քսան կանանց տան և ինն այսպէս պիտի խորհրդածեն։ Մէլինայի ձայնէն հասկցեր էր որ ճշմարիտ կը խօսէր, և թէ այդ սէրն անստգիտա էր։ Վերջապէս աներկբայելի կերպիւ կ'իմանար որ դեղեցիկ Իտալուհին գահընկեց ըրած էր մայիսէն ի վեր, այսինքն իւր առաջին տեսակցութենէն ի վեր։

Բայց Պ. կայսր նորէն վարանմտութեան մէջ ինկած էր։ Չէր ուզեր երթալ տեսնել զՊ. Թուրնէօր. իւր աղջիկը կը յանդիմանէր՝ սիրոյն յամառութեանը համար։ «Կուզեմ որ այդ երիտասարդ ինձ ըսուածին չափ մեղապարտ չլինի, կ'ըսէր. բայց դերասանուհեաց

(Շարունակելի)

La publicité de l'etranger est exclusivement remise à l'Eastern Agency, Constantinople Karaekuy Déirmen Han

ընդհակառակն երկարատեւ թանչքի ատեն ի մէջ այլոց դիմելու է մարմնամարզութեան, պաղ ջրոյ բաղանեաց։

2. Սնունդը. — Մնունդը այս մասին յանհունս կարեւորութիւն ունի, կարճատեւ թանչքի ատեն պահեցողութիւն, թեթեւ ու դիւրամարս կերակուրներ և տեսակ տեսակ ապուրներ կրնան օգտակար լինել, սակայն երկարատեւ (գրօնիք) թանչքի միջոցին շատ անգամ պէտք է դիմել նոր-նոր մինակ կամ միսի հետ մէկտեղ ըլլալու պայմանաւ։

3. Դեղերայ։. — Թանչքը կարելու համար շատ տեսակ դեղեր կը գործածուին, որպիսի են ափիոն, գէոդ-ոն և այլք յայսպիսեաց։

Հարբեցային ու մաղձային թանչքի համար կրնան գործածուիլ աղեաց տեսակէն հեռեւեալ լուծողականք, այսինքն, գէ-լՁ-ոն գը ֆանեէլ (ինկիլիզ թուզու), գէ-ՁՁ-ոն գը սոոդ, գէՐԲ-ոն գը ֆանեէլ հայլն։

Բայց գալով ասոնց տեսակին և քանակութեան, ի հարկէ զոյն բուժիչն և եթէ կրնայ որոշել. վասն որոյ առանց անոր խորհուրդ հարցնելոյ պէտք չէ այսպիսի դեղերը գործածել. զի այն ատեն օգուտ մը չծագելէն զատ յանգէտս վնասու ալ տեղի կը տրուի, ըստ ոմանց, ինչպէս որ թանչքի պատճառներն բազմազիսի են, նոյնպէս ալ զայն բուժելու համար գործածուած դեղերն բազմատեսակ և այլազան են. բայց զարմանալին ու ցաւալին այն է թէ երբ ագահը կը լսեն թէ այս ինչ դեղը այս ինչ հիւանդութեան օգտակար է, իսկոյն անկից կ'առնուն և կ'սկսին գործածել անչուշտ բժշկի այցելութենէ (վիզիթա) աղատելու նպատակաւ։ սակայն պէտք է գիտնալ թէ մէկ քանի դեղոյ անուն սորվելով մարդ մը բժիշկ չկրնար ըլլալ, եթէ ոչ՝ ինչ հարկ կար այքան տարիներ զոհել բժշկութիւն սորվելու համար, մինչև անգամ բժիշկ մը ամեն տեսակ հիւանդութիւնները չկրնար դարմանել, այլ ոմանք վիրաբոյժ կ'ըլլան, այլք ակնաբոյժ և այլն։

Ղ. Յ. Պալեան

ԹՄԲԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ա Զ Դ

Պ. Ձ. Ծանէթոյի պանքան պատիւ ունի ծանուցանել իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ հասարակութեան թէ Սերպիոյ փոխառութեան արժեթղթոց վերջնական վիճակահանութիւնն յառաջիկայ մարտ 2/14ին պիտի կատարուի. 150 թիւ պիտի շահին, որոց մին 100,000 ֆրանք։

Սոյն վիճակահանութեան տոմսակներէն առնուլ փափաքողք պէտք է դիմեն յիշեալ պանքան. մէկ տոմսակին գինը քսան ղրուշ է։

Ղալաթիա, Քոմիսիոն խան թիւ 18.

Ձ. Տ. Ծանէթոյ.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՄՈՒԱՑԻՑ

Ն. ՊՈԼՍՈՅ

Ա Զ Դ

Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ բաժանորդաց սովորական ընդհանուր ժողովն ի նիստ հրաւիրուած է ներկայ տարւոյս մարտ 16/28 ին կէս օրէն երկու ժամ յետոյ, ընկերութեան կեդրոնատեղին Սահմանիլէր խան ի Բերշէնպէ պազար։

Ցանն բաժին ունեցող յարգի բաժանորդք, որ կը փափաքին այս գումարման ներկայ գտնուիլ, պարտին իրենց բաժնեթուղթն ընկերութեան սնտուկին յանձնել գումարումէն տասն օր առաջ. իսկ օտար երկիրներ գտնուող բաժանորդք պարտին յանձնել Պ. Պ. Ժ. Քամենտոյի և ընկերութեան տունը, փարիզ Լաֆայէթ փողոց թիւ 31։ (Հիմնական կանոնադրութ. յօդ. 37)։

Ընդհանուր ժողովոյ որոշման ներկայանալիք օրակարգն հետեւեալ կերպիւ որոշուած է։

1. 1882 դեկտ. 31 ին գոցուած հաշիւներուն, պիլանչոյներուն և դոյից ցուցակներուն հաւանութիւն։

2. Շահուց յաւելուածը նիւթելոնց պահպանման դրամագլխին վրայ աւելցնելու համար վարչական խորհրդոյ առաջարկութեան հաւանութիւն։

3. Ղալաթիա–Բերա–Շիշլիի գծին աւարտման համար հարկ եղած դրամագլխոյ յաւելում։

4. Հիմնական կանոնադրութեան 18 և 21րդ յօդուածներուն համեմատ վարչական խորհրդէն հրաժարեալ երկու անդամոց տեղ նոր ընտրութիւն։ Ընդհանուր Տնօրէն

Կ. Պոլիս 15/27 փետր. թրիւէ 1883

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԷԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ և Բորդէ գծէ կոնոնատոպէս Բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ո-ղղէկ և արդ ողջ-որ-ոնէ

Փոթի, Տրապիզոն եւ Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ը Ժեորժ որ մարտ 2/14ին Մարսիլիայէն պիտի մեկնի եւ 9/21ին ալ մայրաքաղաքէս։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ը Վոժ, որ երեքշաբթի օրը մարտ 1/13, մայրաքաղաքս կ'սպասուի եւ նոյն օրն իրիկուան ժամ 3ին նորէն Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Նաւուղէնքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԼՈՐԱՆ ԲԼՊՈՒԼ

Մոմանէ փողոց, թիւ 114

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբո–ի և Մէնտերէրոնի Գէնոա ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբոս	4,200	Ոլէրէ	3,000
Ֆոբոս	4,000	Նէբէրէ	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սէսոստրիս	3,250	Իլի	2,600
Թէպէ	3,250	Աղանդրէ	1,700
Մակեդոնիա	3,250	Լորէնս	800
Նէրա	3,250	Օլինդա	800
Մորէոնիս	3,250	Սէոլ	750

Բէրա շոգենաւը, նաւապետ Ֆոռէսդրը, Լիվերբուլէն եկաւ ընդհանուր վաճառքով։

Մակեդոնիա շոգենաւը Լիվերբուլէն կը հանի դէպ ի 20 ներկայ ամսոյ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանրորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ. Գործակատար

Մէյտանլըգ ոսկեգ, Պոլիս

կամ առ Պ. ՆԷՎԻՑԼ Է. ՄԱԼԹԱՍ

թիւ 1 եւ 3, Նարլեան խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթա.

Տնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

34, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ.

Գործակալներն։

Ալէքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվէրթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իսոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իզմէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Գ. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Գ. Բէզրոբուլոյ

Բ. Բ. Ց. Ն. Ի

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնտերէրոնի և Օրիսայի գծէն կոնոնատոպէս Բանող

ՇՈԳԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ա.յ. Սոֆիա	3,000	
Աբբաս	2,500	Ռոմբրս
Աբդոպիա	2,500	Քրուիքշանք
Լատոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բասրէլիա	2,800	Ֆոթբրթիլ

Այս շոգենաւք կին ֆամբրդներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալ

ԼԱ ՍԷԶՈՆ

—o—

Բարիզի ԼԱ ՍԷԶՈՆ (եղանակ) անուն նորաձեւութեանց հռչակաւոր հանդէսն, որ 15 օրն անգամ մը կը հրատարակուի եւ գունաւոր գեղեցիկ օրինակներ եւ ասեղնանկարներ կը պարունակէ, մայրաքաղաքիս մէջ ալ կը վաճառի, թէ՛ հատով եւ թէ՛ բաժանորդագրութեամբ, միմիայն Բաբատիսի գրավաճառանոցին մէջ, Բերայի մեծ փողոցը, 458 թիւ։

Գիները չափաւոր են։

Եկած է Մարտ 16ի թիւը։

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանի Լիվերբուլէ և Աբերդէնէ դէպ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալէքէրտ	2,500	Ֆոլտէն	3,700
Ալեքսոս	2,500	Ֆլոտիլեան	3,700
Ամպրոսիան	2,500	Ֆլովեան	3,700
Արեւեան	2,500	Իսթէրեան	5,500
Ասրպան	3,700	Իւլէրեան	5,500
Պաղրեան	6,000	Իոդրեան	5,500
Պուլկրեան	6,000	Լեսպան	2,200
Քոսդիլեան	800	Լիկրեան	2,500
Սայրենեան	2,000	Լիսպոն	800
Տոբոյ	700	Օբորիոյ	700
Էթիոպեան	3,700	Բերեան	3,800
Ֆոպեան	3,700	Վալենեան	6,800
Ֆալերնեան	3,700	Վէրոնեան	6,800

Ֆլովեան շոգենաւը այսօր Լիվերբուլէն մայրաքաղաքս հասաւ։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդրնի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակարդներով։

Ո-վ-ոբներու համար ամեն դէ-ր-ոնէն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԷԷՆ

Գործակալ

թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսկէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատերք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներն։

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Գ. Գ. Քարվըր եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վասման եւ ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանէ	7,000	Մալտա	3,000
Ադրա	3,000	Մարսէյ	2,500
Ալէքէր	3,000	Նարբ	2,500
Պոդնէ	4,600	Բանէ	5,000
Պարանէ	3,800	Բրիէ	3,200
Պալտէ	2,500	Բալթիր	3,000
Պրինիշ Քոնդ	1,200	Սերվիա	7,800
Սէնսանէ	5,000	Սէրէ	4,600
Քոդալանէ	4,700	Սարկօս	3,000
Շերպոուրգ	2,000	Սամբիա	3,000
Տիեբրա	2,500	Սէրան	3,000
Կուլէ	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէրոբ	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարսիլիա	3,000		

Քէրոբ շոգենաւը, նաւապետ [illegible] դին, հոս կը հասնի դէպ ի 14 [illegible] ամսոյ։

Սատրաղրեալս արտօնութիւն ճանարդ եւ վաճառք ընդունիլ նիքի եւ Պոսդրնի, ինչպէս նաեւ [illegible] եալ–Նահանգաց ուրիշ կողմերուն մար՝ օրինաւոր սակարդներով։

Դիմել ա.ռ

ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակ.

թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փող.

Ղալաթիա

Տնօրէնք ընկերութեան

ՊԸՐՆՍ ԵՒ ՄԱՔՔ

1, Ռըմֆորտ Սթ. Լիվերբուլ

ԿՈՒԹ ՌԷԹԷՆԷՐԱԹՐԻՍ

ՏՈՔԹԷՕՐ ՍԱՄՈՒԷԼ ԹՈՄԲՍՈՆԻ

—o—

Անվրէպ եւ արագ բժշկութիւն այն ամեն հիւանդութեանց, որք տուէթանց չարաչար գործածումէ յառաջ կուգան, ինչ հասակի մէջ [illegible]նելի, անկարողութիւն, ամիսութիւն, սերմնաթորութիւն, երիկամանց [illegible]ութիւն, ջղաձգութիւն, սրտի բաբախում, ընդհանուր տկարութիւն, [illegible] ներքին գիջութիւն, մելամաղձութիւն, տկարութենէ յառաջացեալ [illegible] պատոյ։

Նմանապէս օգտակար է նուազման, երկարատեւ ապաքինմանց, [illegible] նաւանդ ներքին կազմութիւնը վերանորոգելու, եւ երկար հիւանդութ[illegible] ներով եւ արեան կորուստով տկարացեալ անձինքը զօրացնելու։

Խարդախներէն զգուշանալու համար չիչերուն վրայ հետեւեալ [illegible]ագրութիւնը պէտք է մնտռել

Որ այս դեղին միակ բաղադրողն է։

Կեդրոնական մթերանոց Փարիզ, դեղարան Ժէլինի, Ռուշչուար փող.

Կ. Պոլիս, դեղարան Քանդիլ եղբարց։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հաստուխ, յամառ հազ, խոր աւշային զեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբեր, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. նաեւ տկար [illegible] վատիկանգամ տղաքներու զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուտներու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահաբերական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրեւ թէ անոնցմէ աւելի ազդեցութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այսուհետեւ ուրիշ բան չեն հաւատար բայց միայն ստամոքսը ընդդիմանալու զգուշանալու և հոտնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօգի անունը և բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական զործոց գլուխ Պ. Լ. ըսուհօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տեղւոյ Սուտայէ եւայլ։

Պոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց ոգեվկրգ[illegible]

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հոգ[illegible] մորիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթին [illegible]ոն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան կնիք պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն [illegible]

զրչաբանի նշանը։ ընելու։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՓՈՒՐՍԱ

Ղալաթիա 26 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, զրաւ. 110,27 1/2 առ	Անգլ. լիր
Փարիզ 3 » Ֆր. 22,77 1/2 առ	Օսմ. լիր

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԵՂՔՈՅ

Օսմ. Քանա գոցուածքաւ (ղ. կ.)	13,11
բացուածքաւ	13,12
կէս օրին	13,17
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	83,10
	Անգլ. լիր
Սանկէթ ֆէնէրալ 6 0/0	5, 8
» Օթման	4, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքան	3,10
Քրէտիթ ֆէնէրալ 6 0/0 Օսմ. լիր	6, 8
Փոխ. 1865 (Մուքոն) 6 0/0 Ֆր.	
» 1865 » 6 0/0	71,
» 1868 (Բինար) 6 0/0	63,
» 1872 (Պոն տիւ Թրէզոր)	22,50
» 1873 (Բինար) 6 0/0	58,
Ռումէլիի երկաթուղի	56,75
Լաւրիոն (գ. կ.)	165,
Թրամուայ Օսմ. լիր	345,
Ֆրիգատրոմ »	980
Հէվալէնթիպ	20
Ոչխար	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրշ.

Անգղիական ոսկի	110 8
Ֆրանգիական »	87 33
Ռօլ	90 17
Գրիսիս	51 25
Ֆասան Ֆասուքի (գարիք)	900
» արծաթի (նոր)	91 18
Մէհէքիսի տարբերութիւն	108 10
Վենետիկ	104
Ջենովա	104
Մէքիսիկ	103 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՐՍԱ

Լոնտրա 9 մարտ

Անգղ. Քոնս.	102 7/16
Օսմ. »	12 3/4
Փոխ. 1865	14 3/8
» 1869	13
» 1871	76
» 1872	23 3/4
» 1873	12
» 1877	33 3/4
Պանք Օթման	20 1/4
Ռուս. փոխ. 73ի	86 3/4
Եգիպտ. միացեալ	74 3/4
» արտօնաւոր	97
Տայրա Սանիէ	75
Փոխ. Ռոշիլա	96
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25,456

Փարիզ 9 մարտ

Գաղղ. Քոնս. 3 0/0	115·85,
» » 5 0/0	82,50
Օսմ. Քոնս.	12·35,
Փոխ. 1865 Ֆր.	72
» 1869	65
» 1873	60
Օսմ. Երկաթուղի	57,50
Պանք Օթման գ. կ.	761,25,
Քրէտիթ Լիոնէ գ. կ.	568,75
Ռուս. փոխ. 5 0/0 (1877)	91,75
» » Արեւելեան	—
Իսպան. Քոնս.	39,50
Եգիպտ. միացեալ	378·75
Փոխանակագիր Լոնտ. վրայ	25,26

Վիէննա 9 մարտ

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	120,
Ռումէլիի երկաթուղի	27,

ԿԷՍ ՕՐ 5,54

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

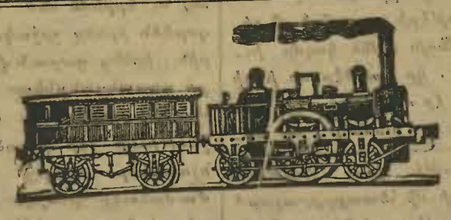

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋԿ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ 1 Մարտ (Ն. Տ.) 1883, դիմէ- ընդ դնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40
	Առաւօտ										Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ.
Կ. Պոլիս . . . . . Երթ	6 41	7 15	7 44	8 16	8 47	9 13	10 10	10 35	11		12	12 30	1 47	2 18	2 54	3 25	3 55	4 25	4 58	5 29
Գում–գարու	6 52	7 27	7 55	8 27	8 58	9 24	10 21	10 46	11 11		12 11	12 40	1 58	2 29	3 5	3 36	4 6	4 36	5 9	5 40
Եէնի–գարու	6 56		7 59			9 28	10 26	10 51	11 15		12 16	12 44	2 2	2 34	3 9	3 41	4 10	4 41	5 14	5 45
Սամաթիա	7 2		8 5			9 34	10 33	10 58	11 21		12 23	12 50	2 8	2 40	3 15	3 48	4 16	4 48	5 20	5 52
Եէտի–գուլէ	7 8	7 41	8 11	8 35	9 8	9 37	10 39	11 2	11 27		12 27	12 54	2 12	2 46	3 19	3 54	4 20	4 54	5 24	5 58
Մաքրիգիւղ	7 20	8	8 24		9 22		10 53		11 41					2 58		4 8		5 8		6 12
Ա.յ–Սթէֆանոս		8 14	8 35		9 33		11 4		11 54							4 19		5 19		6 25
Քիւչիւք–Չէքմէճէ . . . . Ժամանում		8 25							12 3											6 34

ՔԻԻՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39
	Առաւօտ									Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք–Չէքմէճէ . . . . Երթ			7 34									1 35							
Ա.յ–Սթէֆանոս			7 45		8 42		9 43		11 27			1 46					4 28		5 30
Մաքրիգիւղ	6 55	7 26	7 58		8 55		9 56		11 40			1 59		3 6			4 41		5 43
Եէտի–գուլէ	7 9	7 40	8 12	8 42	9 9	9 43	10 10	11 26	11 54	1 1	1 40	2 13	2 49	3 20	3 52	4 27	4 55	5 31	5 57
Սամաթիա	7 14	7 45	8 17	8 46	9 14	9 47		11 31	11 59	1 6	1 45	2 17	2 53	3 24	3 56		4 59		6 2
Եէնի–գարու	7 21	7 51	8 23	8 52	9 20	9 53		11 37	12 5	1 13	1 52	2 23	2 59	3 30	4 2		5 5		6 8
Գում–գարու	7 26	7 56	8 28	8 57	9 25	9 58	10 20	11 42	12 10	1 18	1 57	2 28	3 4	3 35	4 7	4 37	5 10	5 41	6 13
Կ. Պոլիս	7 35	8 5	8 37	9 6	9 34	10 7	10 29	11 51	12 19	1 27	2 6	2 37	3 13	3 44	4 16	4 46	5 19	5 50	6 22